

Overijssel, menselijker en socialer

**NU  
SP.**

Verkiezingsprogramma SP Overijssel 2007 - 2011

# Inhoudsopgave

|     |  |    |
|-----|--|----|
| 1.  | Overijssel: menselijker en socialer  | 3  |
| 2.  | Een betere democratie  | 4  |
| 3.  | Een duurzame samenleving; betere ontwikkeling van landbouw, natuurbeheer en milieu | 7  |
| 4.  | Economie, werk en het bevorderen van sociale verbanden                             | 11 |
| 5.  | Ruimte en wonen in Overijssel  | 15 |
| 6.  | Bereikbaar Overijssel  | 18 |
| 7.  | Armoedebestrijding en sociaal isolement  | 21 |
| 8.  | Integreren doe je samen  | 23 |
| 9.  | Een veilig en leefbaar Overijssel  | 25 |
| 10. | Ouder worden in Overijssel   | 28 |
| 11. | Opgroeien in Overijssel  | 30 |
| 12. | Zorg, welzijn, sport en voorzieningen voor een evenwichtige samenleving            | 34 |
| 13. | Beter beleid voor kunst, cultuur en vrije tijd                                     | 38 |
| 14. | Beter financieel beleid  | 42 |

# 1. Overijssel, menselijker en socialer

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van de SP in Overijssel voor de jaren 2007 - 2011. In dit programma geven we in het kort per thema een compacte visie aan en aansluitend een aantal actiepunten voor de komende vier jaar. Centraal staan de uitgangspunten van de SP welke zijn verankerd in onze grondbeginselen 'Heel de mens'. Dat zijn menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit tussen mensen. Deze dienen als een rode draad voor de wijze waarop de SP maatschappelijke items behandelt.

We constateren dat de meerderheid van de bevolking vindt dat Nederland socialer moet. Mensen zijn de mentaliteit van 'ikke, ikke en de rest kan stikken' meer dan zat. We willen het individualisme overstijgen en verder kijken dan alleen het eigen- en economische belang. Want het is niet het geld, maar het zijn de mensen die de samenleving vormen. We hebben elkaar heel hard nodig en dat lijken we nu meer dan ooit in te zien en te accepteren.

In de afgelopen jaren is de kloof tussen arm en rijk ontoelaatbaar groot geworden en de sociale basisvoorzieningen brokkelden verder af. De toenemende marktwerking in de zorg, het onderwijs, nutsvoorzieningen, huisvesting en openbaar vervoer maakt dat onze verzorgingsstaat al lang geen vanzelfsprekendheid meer is. Niet de gelijkwaardigheid van mensen, maar de 'survival mentaliteit' waarbij het recht van de sterkste geldt, ligt ten grondslag aan kansen en mogelijkheden op een zekere toekomst. Mensen die om wat voor reden dan ook als zwakste uit de strijd komen, hebben de afgelopen jaren pech gehad. Dit kan niet langer zo doorgaan, daar moet verandering in komen.

Wij zullen ons blijven verzetten tegen de afbraak van de voorzieningen in de zorg en het onderwijs. Ook zullen we ons blijven verzetten tegen de uitverkoop van de nutsvoorzieningen, zoals energie, water en het openbaar vervoer. Wij zullen investeren in betaalbare en fatsoenlijke woonruimte, in duurzaamheid, groen en speelruimte. Wij zullen ons hard maken voor veilig en voor iedereen betaalbaar openbaar vervoer en huisvesting, voor goed en kleinschalig onderwijs, ondersteuning van kleinschalige ondernemers en voor werk. De integratie tussen mensen met verschillende culturele achtergrond, geloof, levensstandaard, leeftijd e.a. zullen wij stimuleren, motiveren en ondersteunen.

Overijssel is een prachtige provincie met sociale cohesie, natuur, rust en ruimte als kostbaar bezit. Wij weten deze kwaliteiten en schoonheid van onze provincie op waarde te schatten en wij durven daar naar te handelen. Investeren in dat wat belangrijk is, sociale basisvoorzieningen, armoedebestrijding, onderwijs en milieu. Uw steun aan onze inzet draagt niet alleen bij aan een menselijker en socialer Overijssel, met uw steun helpt u ons ook aan een sterke Eerste Kamer. Daarmee zullen we samen sterk staan in ons strijd voor een beter Nederland,

en daarom:  
NU SP

We zijn benieuwd naar uw commentaar en eventuele ondersteuning. Hiervoor kunt u per e-mail reageren:

[d.yildirim@planet.nl](mailto:d.yildirim@planet.nl). Raadpleeg onze website voor meer informatie: [www.overijssel.sp.nl](http://www.overijssel.sp.nl).

Went u geïnformeerd te worden over de landelijke politiek, bestel dan ons landelijke verkiezingsprogramma 2006 - 2010 bij het partijbureau, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Tel. 010 - 243 55 55 of via [www.sp.nl](http://www.sp.nl).

## 2. Een betere democratie

Onze democratie wordt breed gerespecteerd, maar functioneert niet optimaal. Dat moet beter. De democratie heeft grondig en permanent onderhoud nodig. Ook in de komende jaren dient democratisering van de samenleving één van de topprioriteiten te worden.

Eén van de belangrijke aandachtspunten die de SP nastreeft, is de bevolking beter te informeren over de gevolgen van provinciale besluiten. Maar er is méér nodig om te kunnen spreken over democratisch besluitvorming: het provinciebestuur moet beter luisteren naar de bevolking, de provinciale taken moeten iets voorstellen, er moet meer geïnvesteerd worden in de zorg, het openbaar vervoer, onderwijs en gezondheid, wonen en werk, natuur en recreatie.

De afgelopen periode heeft ons gesterkt in onze visie dat herindeling en geforceerde herzonering van het platteland, zonder draagvlak van onderaf, niet het juiste middel is om de kwaliteit van het openbaar bestuur te verbeteren. De Provinciale Staten staat ver, soms te ver, van de leefwereld van de burger af. De onbekendheid over het doen en laten van de provincie bij de kiezer is immers de grootste bedreiging voor een goede democratische controle. Het is van belang dat de burger betrokken wordt, zich kan vinden in het provinciaal beleid en via toegankelijke media, interactief wordt geïnformeerd over de te nemen besluiten. Ook bij de omvang van provincies en gemeenten pleit de SP voor een menselijke schaal.

### Meer solidariteit

De SP maakt zich grote zorgen over de zorg, de sociale zekerheid en de veiligheid. We zien in de samenleving een gebrek aan waarden en normen en vrezen voor verdere afbraak van de verzorgingsstaat. We hebben ook angst voor meer criminaliteit en etnische spanningen. En verwachten in de toekomst een samenleving die harder is en meer prestatiegericht, met minder onderlinge zorg en gemeenschapszin. De maatschappij die we verwachten lijkt steeds minder op de samenleving die we zouden willen. De SP wil betere zorg, meer veiligheid en garanties voor de sociale zekerheid. En we wensen vooral méér solidariteit. De meeste Nederlanders leven het liefst in een samenleving met veel gemeenschapszin. Daar gaat wat de SP betreft dan ook de voorkeur naar uit, boven een prestatie maatschappij met meer vrije marktwerking, meer economische groei en meer individuele welvaart. Wij streven naar een samenleving met enerzijds heldere regels en duidelijke afspraken en anderzijds een grote mate van gelijkheid en veel onderlinge betrokkenheid.

### De betrokkenheid van burgers vergroten

In het openbaar bestuur is lang niet altijd duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. Waar met publiek geld publieke taken worden uitgevoerd, dienen democratische controles te zijn gewaarborgd. Democratie staat of valt met betrokken burgers. Het aanleren van democratische vaardigheden behoort één van de educatiedoelen te zijn in het onderwijs, waarbij aandacht wordt gegeven aan het belang van een democratische samenleving en de rol van burgers daarin. Zo kunnen we tegengas

geven aan ongefundeerd wantrouwen in democratische instituties, gebrek aan respect voor andersdenkenden en de opkomst van antidemocratische stromingen, die de democratische rechtstaat afwijzen. Een gezonde democratie heeft naast formele regels ook een democratische omgang tussen burgers nodig, waarbij we elkaars belangen en opvattingen respecteren, conflicten oplossen door dialoog en onderhandelen en verantwoordelijkheid tonen voor elkaar.

## **Twente met eigen regioprovincie**

Wat de SP betreft moet de provincie meer uitvoerende taken krijgen. Daarmee zal de interesse van de bevolking groeien en democratische controle ook gediend zijn. Wij denken daarbij aan nutsbedrijven, de huisvesting, het regionale openbaar vervoer en de waterschappen en recreatie. In veel gevallen betreffen het zaken die vroeger ook onder de verantwoordelijkheid van het provinciebestuur vielen, maar in het kader van het neoliberale gedachtegoed zijn uitbesteed of geprivatiseerd. De huidige provincies dienen vervangen te worden door regioprovincies. Dit geldt met name voor de grotere, minder samenhangende, provincies zoals Overijssel. Instellen van kleinere provincies voorkomt dat niet democratisch gekozen bestuursregio's miljoenen aan gemeenschapsgeld ongecontroleerd kunnen uitgeven. De SP betreurt daarom dat de vorming van de regioprovincie Twente geen doorgang heeft gevonden.

## **Burger staat centraal**

Bij het handelen van de bestuurders dienen de belangen van de burgers centraal te staan. Op papier en met de mond zit het wel goed. Onder het motto "De provincie van de toekomst" zijn heel wat fraaie voornemens bekend gemaakt. Toch is het aantal bezwaarschriften toegenomen. De praktijk is dus een stuk weerbarstiger. Het is de vraag, wanneer enerzijds de provincie miljoenen bezuinigt op de budgetten voor openbaar vervoer, welzijn, natuurbeheer, patiënten- en consumentenplatformen en de bibliotheekcentrale, maar anderzijds kapitalen uittrekt voor een nieuw provinciehuis, festiviteiten, recepties, interne reorganisatiekosten en externe bureaus, of dat ten goede komt aan de burger? Op de provinciale internetsite moeten actuele agenda's en statenvoorstellen beschikbaar zijn voor belangstellenden. Hetzelfde geldt voor andere belangrijke informatie, zoals overzichten van locaties met bodemverontreiniging, aangevraagde milieuvergunningen en opslag van gevaarlijke stoffen.

## **Onze actiepunten:**

- Optimaliseren van een klachtenlijn voor de bewoners van Overijssel. Burgers en maatschappelijke organisaties actiever betrekken bij de ontwikkeling van beleid en besluitvorming. Bij wijziging van bestemmingsplannen en verlenen van vergunningen dienen eerst de omwonende burgers te worden geraadpleegd.
- Een (interne)spreekplicht en een goede klokkenluiderregeling binnen de provincie voor ambtenaren die weet hebben van misstanden.
- Bevorderen van betere inspraak van burgers door burgerparticipatie op te nemen in besluiten. Geen hoge drempels voor de burgerinitiatieven en

referenda. Ontwikkelen van doelgroep gerichte communicatiemiddelen. Alle voorstellen moeten worden voorzien van een communicatieparagraaf met de burgers.

- Betrekken van media, TV-Oost, kabel-TV, schriftelijke pers en internet om de betrokkenheid van de burgers te vergroten en hun tijdig te informeren.
- Betere samenwerking in Europees verband en de wereld, herijking van internationale betrekkingen.
- De huidige provincies kunnen worden omgevormd tot kleinschalige regioprovincies, zodat de bestuurders rechtstreeks worden gekozen. Dat bevordert betrokkenheid van de burger en bestrijdt ondemocratisch ingestelde regionale bestuursorganen.
- Terughoudendheid bij het inhuren van interim-managers en externe adviseurs, meer investeren in eigen mensen in dienst van de provincie Overijssel. De SP wil een gezamenlijke arbeidspool met de andere provincies en gemeenten.

### 3. Een duurzame samenleving, betere ontwikkeling van landbouw, natuurbeheer en milieu

Om de enorme kloof die tussen arme en rijke landen in de laatste vijftig jaar is ontstaan te verkleinen, zal het ontwikkelingsbeleid zich nog meer moeten richten op de bescherming en zorgvuldiger gebruik van bossen, visgronden en landbouwgebieden. Ondoordacht beleid en zwak bestuur hebben bijgedragen aan milieurampen, toenemende inkomensongelijkheid en in een aantal landen sociale onrust. Dit heeft geleid tot enorme ontberingen, rellen en mensen die op de vlucht sloegen voor burgeroorlogen. We hebben vanuit onze leefwereld direct dan wel indirect met deze ontwikkelingen te maken. We moeten ons afvragen wat voor leefomgeving, land en wereld willen we?

Die vraag laat zich het beste beantwoorden wanneer we vooruitkijken en ons proberen voor te stellen wat voor soort wereld we willen, niet alleen nu voor onszelf, maar ook voor onze kinderen. Zal ons erfgoed een verarmde planeet zijn waar meer mensen honger lijden, het klimaat onvoorspelbaar is, er minder bossen zijn en er minder diversiteit is in de natuur?

De provincie heeft de taak om te werken aan het oplossen van de sociale vraagstukken. Het gaat hierbij vooral om de maatschappelijke achterstanden van groepen, de afstand tussen arm en rijk en tussen werkenden en niet werkenden. Voor een duurzame samenleving moeten we streven naar de balans tussen sociaal-economische, fysieke en ruimtelijke vraagstukken en deze positief proberen te beïnvloeden. Dat betekent dat we bij het nemen van elk besluit de gevolgen voor duurzaamheid moeten betrekken.

#### Water en energie

Water en energie zijn belangrijke factoren in onze samenleving. We moeten een grondige omslag maken in ons denken over energie. We moeten leren te besparen op autobrandstof, elektrische apparaten, de verwarming van huizen en kantoren én het brandstofverbruik, bijvoorbeeld in de glastuinbouw. De overheid kan burgers en bedrijven daarbij ondersteunen.

De schone energieproducties moet actief worden gestimuleerd. Daarom is een geleidelijke overgang nodig naar niet-fossiele brandstofvoorzieningen. We moeten meer investeren in biobrandstof, in wind, zon en nieuwe vormen van schone energie. Energiebedrijven zouden een groter deel van hun energie moeten leveren in de vorm van duurzame energie.

De SP wil waterbeheersing realiseren langs een tweetal sporen. Enerzijds door gebruik te maken van technische mogelijkheden (sluizen en gemalen), anderzijds door het creëren van natuurlijke opslagmogelijkheden/boezemgebieden. De waterkwaliteit laat nog steeds te wensen over. Dit is in belangrijke mate het gevolg van diffuse lozingen door landbouw (mest, bestrijdingsmiddelen), uitstoot van het wegverkeer e.d. Maar ook rioolverstotingen zorgen na regenval voor een grote belasting van het oppervlaktewater. Gebiedsgericht beleid is een goed middel om de doelstellingen van duurzame landbouw, verdrogingbestrijding, beperking van de milieubelasting en economische ontwikkeling geïntegreerd aan te pakken. Deze aanpak zou standaard voor alle deelgebieden in de provincie gevolgd moeten worden.

## **Afvalverwerking zonder risico's**

De SP vindt dat afvalinzameling en -verwerking een overheidstaak dient te zijn. Eindverwerking dient zo dicht mogelijk bij de bron plaats te vinden. De tarieven van vergelijkbare inrichtingen voor eindverwerking (afvalverbranding, compostering) dienen via een landelijke regeling vereffend te worden. Het aandeel afvaltransport over water kan de komende jaren verder worden verhoogd.

## **Duurzame landbouw**

Voor het behoud van de diversiteit in de landschappen betekent het dat we in algemeen terughoudend moeten zijn in het toelaten van gebiedsvreemde elementen. Een duurzame landbouw is noodzakelijk om de milieubelasting terug te dringen. In het buitengebied betekent dit extensivering, terugdringen van de niet-grondgebonden landbouw en de schaalvergroting uit het verleden. Bij het opgelegde reconstructieplan voor veeteeltbedrijven is het toegestaan uit te breiden in landbouwontwikkelingsgebieden. Helaas passen de nieuwe bedrijven niet altijd in de nieuwe omgeving. De SP maakt zich ernstige zorgen over deze ontwikkeling.

Ook de glastuinbouw is in Overijssel in opkomst. Met de ontwikkeling van deze sector zal meer ruimte in beslag worden genomen, er zal een toename van het energieverbruik zijn, lichtoverlast en aantasting van landschappelijke orde zal toenemen.

De provincie dient actief te investeren om rampen zoals BSE, varkenspest en overstromingen te voorkomen. Projecten die alternatieve inkomsten voor boerenbedrijven bevorderen, bijvoorbeeld door natuurbeheer, natuurrecreatie en zorgactiviteiten, moeten door de provincie met kracht ondersteund worden.

## **Betere kansen voor het platteland**

De land- en tuinbouwsector is een belangrijke maatschappelijke, culturele en economische pijler. Deze sector staat echter al jaren onder zware druk door onder meer de toenemende liberalisering. Armoede en sociaal isolement zijn een groeiend en verborgen probleem in deze sector.

De SP pleit voor een beleid dat gericht is op het stimuleren van de zelfvoorzienigheid en duurzaamheid. Daartoe dienen initiatieven, bijvoorbeeld op het gebied van biologische veehouderij, het stimuleren van lokale afzetmarkten en de gebruikproductie van alternatieve energiebronnen zoals biobrandstof, actief te worden ondersteund.

De SP pleit voor democratisering van het plattelandsbeleid. Veel plattelandsbewoners hebben het gevoel dat over hun hoofden heen besluiten worden genomen over bouwen, wonen en werken in hun woonomgeving. Men ziet zichzelf, vaak terecht, hooguit als een passieve ontvanger van het beleid dat door anderen is uitgedacht. De overheid moet minder voorschrijven en meer mogelijkheden scheppen voor initiatieven van plattelanders zelf. In plaats van versnelde schaalvergroting en andere modellering van de Nederlandse landbouw, pleit de SP voor meer multifunctionele boerenbedrijven. Boeren moeten vaker worden ingeschakeld bij natuurbeheer en het moet voor agrarische jongeren gemakkelijker worden om het ouderlijk bedrijf over te nemen. Ook de ondersteuning van

samenwerkingsvormen zijn nodig om initiatieven die de afgelopen jaren op het platteland zijn ontstaan te continueren, zoals de gebiedscoöperaties.

## **Actieve bodemsaneringsbeleid**

Er dient per kwartaal een lijst van bodemsaneringsprojecten te worden opgesteld. In Overijssel zal de sanering van verontreinigde gronden nog jaren in beslag nemen. Bij de sanering moet voorrang gegeven worden aan verontreinigingen die het grootste risico opleveren voor omwonenden en/of de drinkwaterwinning. De SP is er voorstander van dat de provincie als opdrachtgever optreedt voor grondonderzoek, zodat de kwaliteit ervan beter gewaarborgd is. De kosten worden doorbelast aan de aanvrager.

Het produceren en verwerken van asbest is in Nederland sinds 1991 verboden. Meer reden voor een actieve sanering van bestaande gebouwen, woningen en gronden. De problematiek van asbestafval in de omgeving van de voormalige asbestfabrieken dient zo snel mogelijk te worden aangepakt. Hoewel dit in de eerste plaats de verantwoordelijkheid is van de rijksoverheid en de gebouweigenaren, kan de provincie een systematische sanering stimuleren, onder meer door voorbeeldplannen te financieren.

Alle omwonenden van reeds bekende en nieuw ontdekte vervuilde locaties moeten geïnformeerd worden over de aard van de vervuiling, de te nemen maatregelen en de te verwachte termijn waarop deze uitgevoerd zullen worden. Na vele acties van de SP is Overijssel op de goede weg met het ontwikkelen van een eerste inventarisatie van plekken waar asbest in de bodem, wegen of gebouwen zit. De hiervoor ontwikkelde asbestkaart dient te worden geactualiseerd.

## **Betere leefomgeving en toezicht**

In Overijssel staat de leefomgeving voortdurend onder de druk. Daarom kiezen we voor een omgevingsbeleid primair gericht op duurzaamheid en leefbaarheid. Groen en ruimte voor recreatie bepalen mede de kwaliteit van de woon-, zorg-, werk- en leefomgeving. Investerings- en toezicht zijn nodig om de leefomgeving kwalitatief op te waarderen. De milieuhandhaving en vergunningverlening zijn momenteel erg versnipperd. De SP is voorstander van een eenduidige vergunningverlening. Er mag geen achterstand worden opgelopen in het actualiseren en de naleving van verleende milieuvergunningen.

### **Onze actiepunten:**

- Dorpen kunnen vitaal blijven door gerichte woningbouw voor starters en ouderen. Grote supermarkten en dienstverleners, zoals banken en postkantoren, verplichten we via licentieafspraken op het platteland filialen open te houden.
- Jongeren krijgen meer ondersteuning om boerenbedrijven over te nemen.
- De SP staat voor het terugdringen van luchtverontreiniging en de uitstoot van broeikasgassen door het verkeer. De provincie dient zelf het goede voorbeeld te geven door over te schakelen op schone voortuigen zoals bijv. biodiesel en aardgas

- Betaalbaar openbaar vervoer, verbeteringen in de bereikbaarheid en het starten van experimenten met gratis openbaar vervoer.
- Controle op de verdrogingbestrijding en op de grondwateronttrekking dient aanzienlijk te worden geïntensiveerd. Opheffing van alle riooloverstorten.
- Glastuinbouw wordt alleen gestimuleerd op de huidige locaties en moet voldoen aan de voorwaarden van biologische landbouw. We streven naar minimaal 65 procent minder energieverbruik in de glastuinbouw.
- Realiseren van een verantwoorde ecologische structuur en het bevorderen van natuur- en landschapsbeheer. De biologische landbouwproducten worden door overheidssubsidies gestimuleerd.
- De SP stimuleert het hergebruik van goederen en ondersteunt natuur- en tweedehands winkels.
- Bevorderen van alternatieve plannen voor duurzame energieopwekking (o.a. windenergie, zonnepanelen, schone biomassa) en het opvangen en hergebruiken van regenwater.
- Voor zowel de kwaliteit als de kwantiteit van de ecologische hoofdstructuur en verbindingzones dient een adequaat systeem van monitoring te worden opgezet. Voor het stoppen van de teruggang, behoud en verbetering van de biodiversiteit van flora en fauna wordt een deltaplan opgesteld.
- Projecten die alternatieve inkomsten voor boerenbedrijven bevorderen, zoals door natuurbeheer, natuurrecreatie en zorgactiviteiten, moeten door de provincie worden gestimuleerd.
- Drinkwater, energievoorzieningen en openbaar vervoer zijn en blijven in handen van de overheid. Energiebedrijven zouden een groter deel van hun energie moeten leveren in de vorm van duurzame energie.
- De initiatieven op het gebied van biologische landbouw en veehouderij, het stimuleren van lokale afzetmarkten en de gebruikproductie van alternatieve energiebronnen, zoals biobrandstof, dienen actief te worden gesteund.
- Vervullen van een regierol in het ontwikkelen van een provinciaal netwerk betreffende Natuur en Milieu Educatie. De SP wil maatschappelijke organisaties, die natuur- en milieueducatie en -communicatie op provinciaal, regionaal en lokaal niveau mogelijk maken, ondersteunen en faciliteren. Scholen en maatschappelijke organisaties worden gestimuleerd om biologische producten aan te kopen.
- De dierenwelzijnsnormen worden scherper. Transport van levende dieren in Overijssel wordt zoveel mogelijk beperkt. Plezierjacht dient te worden verboden.
- Vliegveld Twente moet op slot. Verdere aantasting van milieu, lucht en geluidsoverlast van deze luchthaven/militaire vliegbasis is in dit dichtbevolkte gebied niet langer acceptabel.
- De SP is tegen het realiseren van een aansluiting van Deventer op de N50 door middel van een brug over de IJssel. Dit gaat ten koste van de natuurgebieden in de omgeving.

## 4. Economie, werk en het bevorderen van sociale verbanden

Een sterke economie dient een belangrijke bijdrage te leveren aan het realiseren van een sociaal, duurzaam en groen Overijssel. De economie moet de kans krijgen zich verder te ontwikkelen. De SP verbindt dat aan leefbaarheid en duurzaamheid. Duurzame economie slaagt wanneer we in staat zijn de sociale, fysieke en economische vraagstukken positief te beïnvloeden. De leefomgeving moet hiermee meer een kwaliteitsimpuls krijgen, de sociale verbanden moeten verder worden bevorderd voor een waardevoller bestaan.

De provincie Overijssel heeft behoefte aan bedrijven die met werkgelegenheid een toegevoegde waarde leveren aan een sociale samenleving zoals productiebedrijven, landbouw, kennisintensieve bedrijven en bedrijven die innovatieve technieken ontwikkelen.

Het midden- en kleinbedrijf speelt daarbij een belangrijke rol. De provincie Overijssel dient zich bij het rijk sterk te maken voor onderwijs van laaggeschoolden, meer banen in de zorgsector en de publieke dienstverlening.

### Betere sociale zekerheid

Veel bedrijven lijken in een permanente staat van herstructurering en reorganisatie. Laag- maar ook hooggeschoold werk verdwijnt steeds vaker naar lagelonenlanden. Zelfs bij bedrijven die veel winst maken verdwijnen banen. Veel jongeren hebben geen garantie op een stageplaats, laat staan op een baan, waardoor ze een valse start maken op de arbeidsmarkt. Te veel jongeren halen geen diploma. Goedkope arbeidskrachten uit het buitenland vormen een bedreiging voor werknemers en kleine zelfstandigen. Een groot deel van de bevolking heeft een weerzin tegen deze neoliberale ontwikkelingen. Zij wijzen de harde 'prestatie maatschappij' van meer arbeidsonzekerheid, langer werken en minder verdienen af.

De groeiende onzekerheid die het gevolg is van de globalisering kan niet worden beantwoord met flexibilisering, verruiming van het ontslagrecht en meer eigen verantwoordelijkheid. Mensen zijn sociale wezens, die in lotsverbondenheid problemen tegemoet willen treden. In plaats van verdergaande individualisering en privatisering zou gekozen moeten worden voor herstel van de georganiseerde solidariteit, wat ons ook in het verleden sterk heeft gemaakt. Met elkaar, niet tegen elkaar, zou het motto moeten zijn voor ons toekomstige stelsel van de sociale zekerheid.

### Bestrijd de tweedeling en maak werk van iedereen

Om onze welvaart te behouden is het nodig dat iedereen die kan werken dat ook doet. Volledige werkgelegenheid dient weer het richtpunt te worden van de sociaal-economische politiek. Dat betekent dat bedrijven meer dan nu, het maken van winst moet combineren met het behouden van werkgelegenheid. Dat betekent ook dat de overheid maatregelen neemt om mensen aan de slag te krijgen, bijvoorbeeld door een innovatieve industriepolitiek en door investeringen in de publieke sector. Door actieve ondersteuning van midden- en kleinbedrijven.

Bovendien betekent dit dat het beschikbare werk zo goed mogelijk wordt verdeeld. Leeftijdsdiscriminatie en discriminatie naar sekse en afkomst dienen te worden bestreden.

De toename van het uitzendwerk en de Wet 'Flex en Zekerheid' hebben een tweedeling op de arbeidsmarkt teweeggebracht, met aan de ene kant mensen met vaste banen en aan de andere kant mensen met kortlopende en tijdelijke contracten. Gaandeweg is er ook een groeiende groep van 'werkende armen' ontstaan. Nederland telt een kwart miljoen huishoudens waar arbeid de voornaamste bron van inkomsten is, maar niet genoeg oplevert om boven de armoedegrens uit te komen. Banen moeten fatsoenlijker worden betaald.

## **Van gesubsidieerde arbeid naar regulier**

We maken ons grote zorgen over het afschaffen van gesubsidieerde banen, waarin op dit moment mensen als toezichthouders, conciërges, onderhoudsploegen en schoolassistenten werken. De Provincie moet hiertegen protesteren en samen met de gemeenten zoeken naar oplossingen om deze werkenden aan echte banen te helpen. Voor meer werk en een gezonde economie is een bredere economische basis nodig. De huidige bedrijventerreinen moeten daarbij goed worden benut. Voor het eerst sinds lange tijd neemt het aantal arbeidsplaatsen in heel Overijssel weer toe. Toch blijft er in Overijssel nog steeds een (onaanvaardbaar) grote groep werklozen. De komende tijd dient er volop aandacht te zijn voor instroom (nieuwe mensen met een baan) en doorstroom (mensen die pas weer een baan hebben, krijgen van een nieuwe baan). Er dient gewerkt te worden aan de kwaliteit van de gesubsidieerde arbeid, ze dienen kansen te hebben op volwaardig werk. Hier gaat het om het beter benutten van kennis- en scholingsmogelijkheden. De SP pleit voor intensieve samenwerking met de onderwijsinstellingen om de scholingsmogelijkheden te vergroten. Het doel is beschikbare capaciteit en financiën voor cursussen te vergroten. Er dienen jaarlijks scholingoverzichten opgesteld te worden om kansen van laaggeschoolden te bevorderen.

## **Groei van het platteland**

De kleine stadskernen in Overijssel moeten kunnen groeien volgens hun eigen behoeften. Dat is nodig om de sociale samenhang en het voorzieningenniveau in stand te houden. Dat betekent voor de SP dat er geen huizen gebouwd mogen worden voor nieuwe bewoners die geen sociaal-economische binding met het gebied hebben. Daarom willen wij verandering van de huidige neoliberale huisvestingswet, die bevordert dat welgestelde Nederlanders zich ver van hun werk in landelijke gebieden kunnen vestigen. Deze wet is nadelig voor de schaarse groene ruimte en bevordert het forensenverkeer.

Bedrijvigheid dient zich met name te concentreren bij de grote steden. Om dat mogelijk te maken, willen we de huidige bedrijventerreinen efficiënter beschikbaar stellen, waardoor voldoende aanbod op bedrijventerreinen wordt gecreëerd. Hierdoor worden de bestaande bedrijventerreinen waar nodig opgewaardeerd. Nieuwe ruimte dient zo minimaal mogelijk te worden gecreëerd. Toch zal de vraag naar bedrijventerreinen mogelijk tot 2011 niet helemaal beantwoord kunnen worden. Daarom dient de provincie heldere criteria op te stellen voor nieuwe bedrijventerreinen. De kansen om de grote steden en kleine stadskernen meer met

elkaar te verbinden staan hier centraal. Om zo de bedrijvigheid en dus de werkgelegenheid verder te laten toenemen.

## **Steun voor kleine ondernemers, stimuleer innovatie**

De provincie Overijssel kent vele kleine bedrijven. Het midden- en kleinbedrijf heeft met recht de naam de motor van de economie te zijn en de plek waar de meeste banen worden gemaakt. Kleine ondernemers zijn van grote waarde voor de economie, maar het starten van een onderneming is onnodig moeilijk. Er is veel regelgeving en nauwelijks sociale zekerheid. Ruim 1 op de 7 zelfstandigen leeft onder de armoedegrens. Kleine ondernemers en zelfstandigen krijgen te weinig aandacht van de politiek. Achtereenvolgende regeringen hebben vooral oog gehad voor middelgrote en grote ondernemingen. De provincie dient in de komende tijd aan het midden- en kleinbedrijf meer steun te verlenen.

Tegenwoordig is het nodig om levenslang te blijven leren. De provincie dient dat zoveel mogelijk te stimuleren. Maar ook door te onderzoeken en nieuwe mogelijkheden te creëren, zoals door 'kennishavens' voor het midden- en kleinbedrijf te ontwikkelen. Het hoger- en beroepsonderwijs moet met het bedrijfsleven worden gekoppeld. De kwaliteit en kwantiteit van het onderwijs-personeel dienen te worden bevorderd.

Het gaat om het imago van Overijssel als provincie voor de ondernemers. Er dient een actieprogramma te worden ontwikkeld voor Midden- en Klein Bedrijf (MKB). Dit programma dient zich te richten op de volgende kenmerken: regionaal en stedelijk, gericht op economische structuurversterking en de vragen van werknemers en van ondernemers. Een belangrijk onderdeel van dit plan is de kwaliteit, kwantiteit en groei van startende en doorstartende ondernemers. De provincie moet zich inspannen om het afhaken van starters te voorkomen.

## **Nutsbedrijven**

De nutsbedrijven, zoals Essent, ROVA en Vitens, bepalen steeds meer een eigen koers en lijken zich verder te onttrekken aan de inspraak van de burger. De provincie en de gemeenten samen moeten hun invloed aanwenden om de publieke taak die deze bedrijven uitvoeren te bewaken. Een belangrijk deel van de winst dient te worden besteed aan energiebesparende maatregelen, duurzame economische investeringen en bestrijding van armoede. De SP is tegen verdere verhoging van gas, elektra en waterbelasting boven de inflatiecorrectie.

## **Onze actiepunten:**

- Geen 24-uurs economie, meer mogelijkheden voor deeltijdwerk en meer waardering voor het vrijwilligerswerk. Iedereen die kan werken moet de mogelijkheid hebben om te gaan werken. Volledige werkgelegenheid dient het richtpunt van het sociaal-economische beleid te zijn.
- Er wordt meer geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling en er wordt een nieuwe industriepolitiek gevoerd. Er moet meer worden geïnvesteerd in de scholing van productiepersoneel.

- Geen privatisering van de nutsvoorzieningen zoals Essent, waterschappen, openbaar vervoer. Er wordt zo veel mogelijk van de winsten van deze voorzieningen ingezet om armoede te bestrijden.
- De SP wil geen opjaagcultuur bij de Sociale Werk Voorzieningen. De doorgevoerde privatisering moet worden teruggedraaid en de inspraak van burgers op de maatschappelijke voorzieningen dient helder te worden geregeld.
- Bevordering van het op de markt brengen van streekproducten en cultuurtoerisme, onder meer door jaarlijks een cultuurprijs uit te reiken.
- De bedrijven die een actieve inspanning verlenen middels het aan het werk helpen van langdurige werklozen genieten de voorkeur. Ze krijgen voorrang bij het aangaan van concrete opdrachten.
- Bedrijven en instellingen worden aangesproken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid voor het scheppen van werk voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten, afgestudeerde VMBO'ers, (gedeeltelijk) gehandicapten en kinderen van migranten. Zij maken met scholen afspraken over stage en werkervaringsplaatsen. Gesubsidieerde banen worden veranderd in regulier werk, werkenden in deze sector worden actief geholpen.
- De geprivatiseerde arbeidsbemiddeling door commerciële reïntegratiebedrijven dient te worden vermeden. De provincie steunt gemeenten m.b.t. tot de arbeidsbemiddeling.
- Gemeenten krijgen ondersteuning bij het organiseren van de mogelijkheid om leerwerkmaatschappijen op te richten, waar mensen die (nog) geen werk kunnen vinden scholing en praktijkervaring worden geboden tegen een eerlijk loon.
- Gemeenten krijgen steun om armoede te bestrijden, schulden te saneren en te voorkomen dat kinderen opgroeien in armoede.
- Kleine en startende ondernemers krijgen meer ondersteuning. Startende ondernemers geven we een aanmoedigingssubsidie bij het halen van het diploma ondernemersvaardigheden.
- Bestaande bedrijventerreinen dienen, waar nodig, actief te worden gerevitaliseerd. Voor het aanleggen van nieuwe bedrijventerreinen dient eerst de noodzaak ervan te zijn bewezen.

## 5. Ruimte en wonen in Overijssel

De provincie Overijssel heeft een aantrekkelijk woonklimaat, dat zich kenmerkt door een grote verscheidenheid qua landschap en bouw. De steden in Overijssel vervullen binnen de provincie een centrale en vitale functie door de aanwezigheid van tal van voorzieningen. De voorzieningen op het gebied van wonen, werken, recreatie en natuur dienen zorgvuldig op elkaar afgestemd te worden. Dat vereist een weloverwogen gebruik van de beschikbare ruimte en voldoende mogelijkheden om op democratische wijze de ruimte te ordenen. De inrichting van ons land is veel te veel in handen gekomen van particuliere beleggers en ontwikkelaars. Het grote geld en particulier winstbejag bepalen steeds meer hoe ons land eruit ziet en niet de behoeften van de bevolking. Die ontwikkeling dient te worden gestopt en de overheid moet de regie weer zelf in handen nemen om ervoor te zorgen dat het gezamenlijke belang weer voorop komt te staan. Niet het kortzichtige winstbejag, maar een lange termijnvisie op duurzame inrichting van landschap dient uitgangspunt te zijn bij de ruimtelijke ordening. Of het nu gaat om goede en betaalbare volkshuisvesting, vestigingsmogelijkheden voor bedrijven, mogelijkheden voor verkeer en vervoer of bescherming en ontwikkeling van de natuur.

### Bouwen met beleid en voor iedereen

Iedereen heeft de behoefte aan een betaalbare woning waarin men zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Met goede voorzieningen en in een veilige en schone buurt. Die behoefte van mensen wordt in praktijk steeds meer onhaalbaar door ondoordacht beleid en toenemende marktwerking. De ruimte die we hebben is schaars en we zullen die zuinig en eerlijk moeten verdelen. Het beleid van de laatste regeringen werkte deze tegen. Het landschap verrommelt, beschikbare huizen worden schaars en huurhuizen onbetaalbaar, het vervoer loopt vast. We willen dat een beleid wordt gevoerd, waar niet het recht van de financieel sterkste geldt, maar waar aan een ieder fatsoenlijk onderdak wordt geboden. We zijn tegen eenzijdige bouwcontingenten en voorstander van diverse bouw bij elk nieuwbouw- en renovatieproject.

### Werken aan leefbare wijken

Gaat het in een wijk goed, dan gaat het meestal ook met de bewoners goed. Hoe sterker de sociale verbanden in een wijk, hoe meer aandacht bewoners doorgaans ook hebben voor de omgeving. Investeren in leefbare buurten en wijken is dus lonend. Het laten verloederen van wijken heeft desastreuze gevolgen. In de komende periode moet meer worden geïnvesteerd in de verbetering van de buurten en wijken, door onderhoud en verbetering van woningen, maar ook van de publieke ruimte. Er dient meer te worden geïnvesteerd in dienstverlening op wijkniveau. Nu dreigen uit veel wijken en dorpen belangrijke vormen van dienstverlening te verdwijnen. Dit moet worden voorkomen, bijvoorbeeld door afspraken te maken met instellingen voor gezondheidszorg, maar ook met winkelketens en grote dienstverleners, zoals banken en postkantoren.

## Vitaal platteland

Bij de bouw van nieuwe woningen zal een sterk accent gelegd worden op het stedelijk gebied om het landschappelijk karakter van het platteland te beschermen en het draagvlak van de kleine stadskernen te versterken. Dat betekent dat wij een sturend beleid willen voeren bij de verdeling van nieuwe woningbouw en deze willen concentreren in de grotere steden. In de grotere steden wordt de herstructurering van het woningbezit, met name in de naoorlogse wijken, een belangrijke opgave om aan de vraag naar kwalitatief betere woningen in een betere woonomgeving te kunnen voldoen. Uitgangspunt blijft dat kwaliteitsbouw voor de verschillende groepen in onze samenleving bereikbaar moet blijven. Woningbouw buiten de grotere steden moet vooral het karakter en de kwaliteit van het platteland versterken. Overigens acht de SP in het algemeen ook de kwaliteit van de bebouwde omgeving van belang en dit moet worden benadrukt door middel van het versterken van kleine stadskernen en het platteland.

### Onze actiepunten:

- Bij woningbouwontwikkeling kiezen we voor bouwen binnen bestaande woonkernen waar mogelijk. De grote steden in Overijssel dienen zich actiever te richten op het bouwen van goedkope huur- en koop woningen.
- Inspraak en betrokkenheid van bewoners over bestemmings- en bouwplannen worden zo georganiseerd dat mensen echt invloed hebben op de besluitvorming.
- De vermogens van rijke woningcorporaties worden ingezet voor woningbouw. De corporaties moeten weer verenigingen van bewoners worden. Grote corporaties kunnen daartoe worden opgeknipt.
- De uitbreiding van wonen en werken dient zoveel mogelijk door herstructurering binnen de stedelijke gebieden te worden opgevangen.
- Om gemengd wonen te bevorderen en lange wachttijden te voorkomen, moet in de prestatieafspraken met de gemeenten meer aandacht worden besteed aan goedkope en betaalbare nieuwbouw, zowel huur als koop, met een minimum van 35% in elk grootschalige project.
- Bij herstructurering geniet renovatie van goedkope en betaalbare huurwoningen, die nog in goede technische staat zijn, de voorkeur boven grootschalige sloop. Als er toch gesloopt wordt kan dat alleen als de bewoners het daarmee eens zijn en recht hebben op terugkeer.
- Om beslag op de groene ruimte zoveel mogelijk te voorkomen, moet in de steden compact worden gebouwd. Echter zonder dat groenvoorzieningen en speelgelegenheid daarbij in het gedrang komen. Bij nieuwbouw en herstructurering moet 3% de norm zijn voor de ruimte voor kinderen om te spelen.
- De dorpen moeten kunnen bouwen voor de behoefte van de eigen bewoners. Met name voor de eigen jongeren en ouderen. Dus niet voor rijken van elders. Daarom moet de eis van sociaal-economische gebondenheid weer worden ingevoerd. Ook in de dorpen moet zuinig worden omgegaan met het gebruik van de ruimte en dus moet ook daar compacter gebouwd worden.

- Recreatiewoningen dienen bestemd te blijven voor recreatie en dus niet voor permanente bewoning. Gedoogbeleid op dit punt mag niet worden gelegaliseerd (b.v. de Luttermolen bij de Lutte in de gemeente Losser).
- In aangewezen natuurgebieden mogen geen nieuwe recreatieparken worden gebouwd (Bijvoorbeeld de Herikerberg bij Markelo in de gemeente Hof van Twente).
- Campings voor langkampeerders dienen o.a. door huurbescherming te worden beschermd tegen overname ten behoeve van de bouw van luxe recreatiewoningen (b.v. Saasveld). Er wordt een persoonsgebonden vergunning verleend aan de recreatiewoningen waar langer dan drie jaar wordt gewoond.
- Gebieden met een belangrijke historische betekenis mogen niet worden opgeofferd aan uitbreidingsplannen voor woningbouw en/of bedrijfsterreinen (b.v. de Steenwijker Kamp).
- Intensiever gebruik van de schaarse ruimte moet zeker ook op bedrijfsterreinen geschieden. Herinrichting/revitalisering van bestaande bedrijfsterreinen moet prioriteit hebben boven de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Door meervoudig grondgebruik moet het ruimtebeslag voor parkeren beperkt worden.

## 6. Bereikbaar Overijssel

Betaalbaar openbaar vervoer op maat versterkt de bereikbaarheid en leefbaarheid. De overheid bezuinigt verder op het openbaar vervoer waardoor het niet meer betaalbaar wordt. De mensen worden hierdoor steeds meer de auto ingejaagd. Dat is een beperking op de leefbaarheid en is een aanslag op de kwaliteit van het leven.

Deze problemen leven meestal op bovenregionale schaal. Een goed verkeer- en vervoerbeleid is cruciaal. We pleiten voor goedkoop openbaar vervoer. De bestaande lijnen en wegen dienen optimaal te worden gebruikt alvorens wordt overgegaan tot het selectief uitbreiden van wegen.

De SP pleit voor betaalbaar en bereikbaar openbaar vervoer met goede overstappunten voor auto, fiets en andere voorzieningen.

De SP ziet het integrale verkeer- en vervoervraagstuk als een van de kerntaken van de provincie, die mobiliteitsvraagstukken met realiteitszin tegemoet moet treden en keuzes moet maken. Onze visie is dat de provincie zich tot taak moet stellen het aandeel van het openbaar vervoer in de mobiliteit te vergroten.

### Betaalbaar en veilig openbaar vervoer op maat

Vooraf in gebieden met een overbelast wegennet, is openbaar vervoer voor de SP het middel om de bereikbaarheid te verbeteren, maar daarvoor moet het openbaar vervoer wel aansluiten bij de behoefte. Om het openbaar vervoer verder te versterken, wil de SP een samenhangende openbaar vervoerstructuur, waarbij afzonderlijke lijnen en projecten onderdeel vormen van een groter geheel. Vooral de verplaatsingen over afstanden tussen de 5 en 30 kilometer verdienen hierbij extra aandacht. Bij de grote steden in de provincie is de verkeersdruk zo groot, dat het openbaar vervoer een zeer grote rol moet spelen, dus grote vervoersstromen moet verwerken. Bij de toenemende verkeersintensiviteit kan de aanleg van auto-infrastructuur nooit de oplossing zijn. Alleen met een goede afstemming tussen auto, openbaar vervoer en fiets, met goede en logische overstappunten, kan de bereikbaarheid van Overijssel gewaarborgd worden. De problematiek van het sluisverkeer en de verbindingen voor forensen en scholieren heeft extra aandacht. Een sterke gecoördineerde bestuurlijke aanpak is essentieel, waarbij ook aandacht gegeven moet worden aan de sociale functie van het openbaar vervoer op de kleine stadskernen. Een geïntegreerde aanpak van de onveiligheid in het openbaar vervoer en op de overstappunten is essentieel. Ook bij het recreatief verkeer moet de rol van openbaar vervoer en fiets worden vergroot.

De provincie moet zich bij het Rijk hard maken voor het oplossen van echte knelpunten in het wegennet, mits dit niet leidt tot verplaatsing van problemen. Er moet vaart worden gemaakt met de aanleg van de Hanzelijn naar Kampen en Zwolle.

### Betere samenwerking en een bereikbaar platteland

De SP wil een samenhangend openbaar vervoerstelsel, waarbij de verschillende overheden niet vrijblijvend samenwerken. De verdere samenwerking met ondernemers en maatschappelijke organisaties is noodzakelijk om te komen tot een op maat gericht vervoersbeleid, zoals het instellen van collectief- en

bedrijfsvervoer. De prijsstijgingen van het openbaar vervoer mogen niet meer zijn dan de inflatiecorrectie. De overheid moet het platteland bereikbaar houden met vervoervoorzieningen op maat.

## **Doelgroepgericht openbaar vervoersbeleid is noodzakelijk**

Prioriteit voor het openbaar vervoer betekent, dat er middels een langdurige campagne op velerlei manieren wordt ingezet om het gebruik van het openbaar vervoer te bevorderen. Eén van de manieren om de bussen, die in de daluren vaak zeer slecht bezet zijn, voller te krijgen is om ouderen van 65 plus buiten de spits gratis te laten reizen. Dat is niet alleen een goede promotie van het openbaar vervoer, maar het is tevens goed voor het bevorderen van de sociale contacten van ouderen. De SP is voorstander van gratis openbaar vervoer voor jongeren tot 12 jaar en ouderen vanaf 65 jaar.

De treintaxi en het collectieve vervoer dienen tijdig beschikbaar te zijn. Op dit moment zijn de grote steden van Overijssel per trein 's nachts afgesloten van de buitenwereld. Dat is geen wenselijke situatie. De SP zal zich sterk inzetten voor bereikbaarheid van grote steden per trein ook 's nachts.

### **Onze actiepunten:**

- Betaalbaar openbaar vervoer, verbetering in de bereikbaarheid en het starten van experimenten met gratis vervoer, bijv. voor ouderen vanaf 65 jaar.
- De overheid moet het platteland bereikbaar houden met vervoervoorzieningen op maat. De grote steden van Overijssel dienen ook 's nachts per trein bereikbaar te zijn.
- Realisering van transferia wordt gestimuleerd aan de randen van grote steden. De goede aansluiting op andere vervoermogelijkheden en veiligheid bij de overstappunten wordt verbeterd. Gebruikers van transferia moeten gratis gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer.
- De aanleg van de Hanzelijn naar Kampen en Zwolle moet worden versneld. Bij overname van de regionale spoorlijnen Zwolle-Kampen en Zwolle-Emmen en Almelo moeten de conducteurs omwille van veiligheid en dienstverlening gehandhaafd blijven.
- Geen doortrekking van de autoweg van Almelo naar Zwolle dwars door het groene hart van de provincie. De ondertunneling bij Nijverdal hoeft dan ook slechts geschikt te worden gemaakt voor een tweebaansweg.
- De provincie voert de regie over het provinciaal wegennet, over de waterwegen, over de fietsverbindingen en het openbaar vervoer. Daarbij moet prioriteit gegeven worden aan het versterken van het openbaar vervoer boven het aanleggen van meer asfalt. Wat overigens niet betekent, dat knelpunten niet zouden moeten worden aangepakt.
- Het openbaar vervoer moet weer in handen van de overheid komen. De mogelijkheden van vervoer over water moeten beter worden benut en/of verbeterd. Luchthaven Twente kan op slot.
- Om het helemaal dichtslibben van de wegen in de spits te voorkomen zal er meer moeten worden ingezet op afspraken met het bedrijfsleven over collectief bedrijfsvervoer.

- Vervoer over het water wordt gestimuleerd. De haven voor de recreatievaart in Deventer kan worden uitgebreid.
- Naast het openbaar vervoer vormt op korte afstand de fiets een goed alternatief voor de auto. De provincie bevordert de aanleg van een goed regionaal fietsnetwerk tussen de grote steden.
- Waar noodzakelijk dienen nieuwe buslijnen te worden heropend. Het realiseren van betere voorzieningen en aanpassen van bushalteplaatsen is nodig, om vooral de toegankelijkheid van minder validen en ouderen naar het openbaar vervoer te verbeteren.

## 7. Armoedebestrijding en sociaal isolement

Armoede komt in alle tijden en in alle samenlevingen voor waar sprake is van een oneerlijke verdeling van welvaart. De mate waarin, verschilt in tijd en in samenleving. In de rijke jaren negentig werd armoede in Nederland steeds meer een zichtbaar probleem. De SP vindt dat er extra inspanning moet komen om armoede te bestrijden en te voorkomen. Armoede is in Nederland niet altijd levensbedreigend, maar het is een ingewikkeld probleem. Mensen leven langdurig vaak zonder uitzicht op verbetering van de leefomstandigheden. Naast financiële problemen is de armoede in Nederland ook steeds meer het besef 'niet mee te kunnen doen' en niet te kunnen deelnemen aan het maatschappelijke verkeer in onze samenleving. Armoede uit zich in (langdurige) werkloosheid, sociaal isolement, apathie, afhankelijkheid van een uitkeringsinstantie en een aangetast zelfrespect. Bovendien ontstaan er vaak psychosociale problemen, een slechte(re) gezondheid en woont men vaak in slechtere huizen in onaangename en onveilige buurten. De SP vindt dat de Provincie een grotere rol kan en moet spelen op het gebied van armoedebestrijding. In samenwerking met de vele organisaties die met het onderwerp te maken hebben, moet armoedebestrijding een herkenbaar onderdeel worden van het beleid.

### Voorkom armoede en sociaal isolement

De SP wil dat er vanuit het provinciaal bestuur offensief gewerkt wordt tegen armoede en sociaal isolement in Overijssel. Dat moet worden gerealiseerd door het consistent ontwikkelen van armoedebeleid. De gemeenten dienen te worden gestimuleerd meer in te zetten op de kwijtschelding van gemeentelijke woonlasten en het reiniging- en rioolrecht, het tegengaan van het niet gebruiken van bijzondere bijstand, alsmede een intensivering van de schuldhulpverlening. Armoede en sociaal isolement moeten preventief worden bestreden en dat moet hoog op de agenda van de provincie staan.

In Overijssel dient iedereen met een minimuminkomen recht te hebben op het verlagen van de woonlasten. De provincie dient een bijdrage te leveren aan het verruimen van bijzondere uitkeringen van mensen met een minimum inkomen. De communicatie voor het gebruik van provinciale voorzieningen dient te worden verbeterd.

De SP zal de strijd tegen de armoede blijven voortzetten. Er moet nog veel meer gebeuren. De komende tijd dient de provincie bij de gemeente aandacht te vragen van grote groepen met problematische schulden, ouderen vanaf 65 jaar met een minimuminkomen en mensen die in een sociaal isolement leven. Vereenzaming zien we vooral toenemen op het platteland en dat baart ons zorgen. Een goed armoedebeleid kan niet los worden gezien van een actief zorgbeleid.

### Jaarlijks monitoren armoede en sociaal isolement

De provincie dient samen met de gemeente de positie van huishoudens met een minimuminkomen in kaart te brengen. Bijvoorbeeld door onder meer onderzoek te verrichten naar de ontwikkeling van de vaste lasten, de kosten van kinderen, de financiële positie en vaste lasten van ouderen en jongeren, de mogelijkheden van

speciale vormen van gezondheidszorg en de fluctuaties van de armoedeval. Door een jaarlijkse monitoring kunnen problemen voortijdig worden opgespoord en aangepakt.

## **Betere opvang van dak- en thuislozen**

Mensen die uitgeprocedeerd zijn en geen verblijfsvergunning hebben, maar feitelijk wel in Nederland wonen, mogen niet uitgesloten worden van medische hulp en onderwijs. Ze mogen niet op straat worden gezet om daarna in de illegaliteit terecht te komen. Er moet speciale aandacht komen voor de positie van alleenstaande minderjarige asielzoekers.

Alle dak- en thuislozen moeten onderdak krijgen. De gemeenten hebben een zorgplicht. Zij zijn verantwoordelijk voor een sluitend vangnet van opvangvoorzieningen, sociale pensions en andere opvangmogelijkheden. Huisuitzettingen zijn onaanvaardbaar.

## **Onze actiepunten:**

- Vanuit het provinciaal bestuur dient er offensief gewerkt te worden tegen armoede en sociaal isolement in Overijssel.
- De gemeenten dienen te worden gestimuleerd meer in te zetten op de kwijtschelding van gemeentelijke woonlasten en het reinigings- en rioolrecht, het tegengaan van het niet gebruiken van bijzondere bijstand en het woonlastenfonds, alsmede een intensivering van de schuldhulpverlening.
- De toenemende winsten van aandeelhouders van nutsvoorzieningen, zoals Essent en Vitens, dienen via de provincie te worden ingezet om de toenemende armoede te bestrijden.
- De provincie en gemeenten dienen extra alert te zijn op grote groepen met problematische schulden, ouderen vanaf 65 jaar met een minimuminkomen en mensen die in een sociaal isolement leven. Er wordt provinciaal een jaarlijks monitoring systeem opgezet zodat de problemen op het gebied van armoede voortijdig worden opgespoord en aangepakt.
- Niemand die zich in Overijssel bevindt mag buiten de noodzakelijke medische hulp, zorg en onderwijs komen te vallen. Niemand in Overijssel mag uit huis worden gezet zonder goede opvang en begeleiding én zonder een dak boven het hoofd.
- Initiatieven die de toenemende armoede op het platteland bestrijden wordt actief gesteund.
- Wachtlijsten moeten verdwijnen. Dit mag echter niet leiden tot het kiezen voor een bepaald vervolgtraject dat naar redelijk inzien minder goed bij de situatie van de cliënt past.
- Zoveel mogelijk 'meer handen aan het bed' in plaats van toenemende bureaucratiesing en administratie.

## 8. Integreren doe je samen

Integratie is niet vrijblijvend. Zowel de allochtone als autochtone bewoners hebben baat bij een volwaardige plek van een ieder in de Nederlandse samenleving. Aan het integratiebeleid in Overijssel zal vorm gegeven moeten worden door te werken aan de participatie en de solidariteit in de samenleving. Respect voor elkaar en tolerantie zijn hierbij essentieel. Aan het handelen van de Socialistische Partij ligt de gelijkwaardigheid van mensen ten grondslag. De SP streeft dan ook naar een zo eerlijk mogelijke verdeling van levenskansen. Verder keert ze zich tegen elke vorm van discriminatie. De SP heeft een samenleving voor ogen waarin de menselijke waardigheid en gelijkwaardigheid ten volle tot uitdrukking worden gebracht.

### Solidariteit in de samenleving

Mensen zijn gelijkwaardig, gelijk voor de wet, maar verre van identiek. Wanneer ze hun talenten en capaciteiten vergelijken en kunnen ontplooien, ontstaat een gedifferentieerde, veelvormige samenleving. Onze inzet is, vanuit deze situatie, een totale sociale samenhang te vormen, deze te behouden en te onderhouden. De SP waardeert deze verschillen positief. Essentieel acht ze het onderscheid tussen enerzijds "scheppende" culturele diversiteit en anderzijds "remmende" maatschappelijke ongelijkheid in de vorm van ongelijke levenskansen en sociaal-economische verschillen. Deze maatschappelijke ongelijkheid overwoekert en vertekent de natuurlijke verschillen tussen mensen. Het belemmert daarmee ook de persoonlijke en maatschappelijke creativiteit. Vanuit de solidariteit dienen de maatschappelijke organisaties hun inzet en aanbod te hebben afgestemd op de individuen/groepen in de veelkleurige samenleving. Daarbij horen taal- en beroepsonderwijs, huisvesting, werk en zonodig toegesneden zorg- en welzijnsvoorzieningen.

### Participatie

Voor de SP is het bevorderen van de gelijke kansen niet het enige dat telt. Door toeval en verschillen in startpositie kunnen onverdedigbare verschillen en uitkomsten ontstaan. De SP streeft daarom naar gelijkwaardigheid van uitkomsten, niet naar gelijkschakeling of eenvormigheid. De SP wil werken aan de emancipatie en de ontplooiing van mensen tot zelfstandige burgers. Dat geldt voor een ieder in de samenleving. Hieraan kan gewerkt worden door een geïntegreerd beleid van wat kan en wat noodzakelijk is.

Organisaties en personen dienen actief betrokken te worden bij het uitvoeren van integratiebeleid in Overijssel. Met inzet en betrokkenheid voor een provinciaal integratiebeleid is het mogelijk om de krachten te bundelen en expertise te ontwikkelen.

### Onze actiepunten:

- Leren van de Nederlandse taal is verplicht. Beheersing van de taal is een noodzakelijke voorwaarde voor integratie in de Nederlandse samenleving. Er moeten voldoende voorzieningen zijn om dat mogelijk te maken.

- Met grote bedrijven en instellingen worden concrete afspraken gemaakt om het personeelsbestand een afspiegeling te laten zijn van de Overijsselse beroepsbevolking. We pleiten voor de invoering van een jaarlijkse '*samen werken prijs*' voor het best scorende bedrijf.
- De provincie dient te werken aan het bevorderen van inspraak van verschillende groepen op het provinciaal beleid. Ook dient de provincie de diversiteit te bevorderen in verschillende bestuurlijke functies.
- Integratie wordt vergemakkelijkt wanneer voorzieningen niet per etnische doelgroep worden aangeboden, maar voor alle mogelijk geïnteresseerden. Voorzieningen worden dan ook zoveel mogelijk integraal aangeboden waar het kan.
- De SP legt prioriteit bij het tegengaan van schooluitval en het bevorderen dat zoveel mogelijk leerlingen met een afgeronde opleiding de school verlaten en werk kunnen vinden. De goede onderwijsondersteunende functies zoals schoolassistenten, huiswerkbegeleiding en mentorprojecten worden met kracht gestimuleerd.
- Als integratiebevorderende maatregel wordt voor alle woningbouwplannen de norm opgelegd dat tenminste 35% van de woningen in nieuwe projecten moet bestaan uit sociale woningbouw. In het belang van de integratie van allen pleit de SP nadrukkelijk voor diversiteit in het bouwen.
- Bevorderen van de sociaal-economische gelijkwaardigheid en het bestrijden van elke vorm van onrechtvaardig onderscheid en discriminatie.
- Solidariteit dient één van de speerpunten te zijn in het provinciaal beleid.
- Het (er)kennen van verschillen moet leiden tot een actief debat over de raakvlakken, grenzen van de verschillende waardesystemen en de daarop gebaseerde normen en de fricties die dat op kan leveren. Homohaat vanuit fundamentalistisch christelijke of islamitische achtergrond is nooit acceptabel. Kennis maken en het debat aangaan horen bij elkaar. De SP bestrijdt de verschillende vormen van extreme uitingen van culturele en politieke aard, die voor de individuen (of groepen) een gevaar kunnen vormen in de kleurrijke samenleving.
- De provincie dient de aanwezigheid en de positie van illegalen in kaart te brengen. Dat zijn de illegalen die formeel voor de overheid niet bestaan, maar feitelijk wel de beeldvorming over en de situatie van veel migranten (ver)tekenen. Deze mensen leven in veel gevallen in mensonwaardige omstandigheden en vaak worden ze in arbeidssituaties uitgebuit.

## 9. Een veilig en leefbaar Overijssel

Het bieden van veiligheid is het eerste wat burgers van de overheid mogen verwachten. De wens om veilig te kunnen leven staat in schril contrast met het gevoel van velen dat de criminaliteit onvoldoende wordt bestreden. De criminaliteit is volgens hen één van de grootste problemen van deze tijd. De regerende partijen van de afgelopen decennia hebben tot nu toe het neoliberale gedachtegoed doorgevoerd in de Nederlandse samenleving onder het motto 'meer markt en minder overheid'. Dat heeft diepe sporen achtergelaten in de samenleving, waarin een 'ieder voor zich'-mentaliteit steeds dominantier is geworden ten koste van de georganiseerde solidariteit. Dat heeft geleid tot afbraak van de sociale cohesie en de solidariteit tussen mensen, waardoor de isolatie en de onveiligheidsgevoelens in de samenleving zijn toegenomen.

De leefbaarheid en het bevorderen van de veiligheid zijn goede speerpunten om te werken aan het herstel van de sociale cohesie en de solidariteit onder de mensen. De openbare ruimte dient weer een domein te worden van iedereen en niet van bepaalde individuen.

### Actiever toezicht op veiligheid

Bij veiligheid gaat het om mensen. De overheid moet het gevoel van onveiligheid bij mensen serieus nemen. Enschede en Volendam hebben ons geleerd dat veiligheid ook schijnveiligheid kan zijn. De SP vindt dat in de drukke grote steden van Overijssel veiligheid hoog op de agenda geplaatst moet worden. De provincie moet zijn toezichthouderrol naar gemeenten zeer serieus nemen. De gemeenten dienen consistent te worden gecontroleerd op het opstellen van rampenbestrijding-plannen en veiligheidsbeleid. Ten aanzien van veiligheid bij transport van gevaarlijke stoffen dient de provincie een actieve rol te vervullen. Daar waar de Provincie zelf verantwoordelijk is voor het verstrekken van milieuvergunningen (denk o.a. aan het opslaan van vuurwerk) wordt de handhaving daarvan krachtig ter hand genomen. Gevaarlijke bedrijven en tankstations horen niet in het centrumgebied van een stad thuis en dienen te worden verplaatst en gesaneerd. Het transport van gevaarlijke stoffen via het spoor, dwars door de dichtbevolkte stadscentra, moet zoveel mogelijk beperkt worden en indien mogelijk vervangen worden door transport over water.

De SP wil leefbaarheid en veiligheid bevorderen en pleit voor het behoud van publieke functies, ook op het platteland. Dat betekent -waar nodig- behoud van voorzieningen, zoals bereikbare loketten en postkantoren, het behouden van kleinschalige winkels en een gemeenteloket in de buurt. Voor dorpen en stadswijken een eigen politieagent, wijkagent en veiligheidsoverleggen, waarbij samen met de bewoners de prioriteiten worden bepaald.

### Bestrijdt verslaving, gokkasten uit kantine

Er moet continue aandacht zijn voor de gevaren van alcohol, tabak, drugs en gokken. De overheid dient het op te nemen voor de mensen die van een verslaving willen afkomen. Een goed beleid begint bij het nemen van preventieve maatregelen. De SP vindt dat in sportkantine en cafeteria's de gokautomaten

dienen te worden verwijderd. Uitbreiden van het aantal casino's en verschillende vormen van gokken zijn niet toegestaan.

## Het gaat om mensen

De discussie over veiligheid wordt vaak gedomineerd door cijfers. Criminaliteitsstatistieken, enquêtes over het veiligheidsgevoel van burgers, aantallen bekeuringen die zijn uitgeschreven en cellen die zijn bijgebouwd, voortdurend wordt geprobeerd om hét thema van deze tijd te vatten in getallen. Toch gaat het bij veiligheid vooral om mensen. Sommige mensen begaan strafbare feiten, die anderen vaak grote schade en verdriet berokkenen. Voor weer andere mensen is het hun dagelijkse werk om criminaliteit te voorkomen. Mensen krijgen meer angst voor elkaar en vragen om meer bescherming. Bij het ontwikkelen van een visie op veiligheid moeten we goed luisteren naar de ervaringen en opvattingen van slachtoffers van criminaliteit en van professionals die omgaan met daders en slachtoffers, zoals politiemensen, hulpverleners, rechters, gevangenispersoneel en reclasseringswerkers.

Asociaal gedrag, intimidatie en vandalisme mogen niet worden gedoogd. Veel sociale onveiligheid ontstaat in wijken met inwoners die geconfronteerd worden met een stapeling van problemen, zoals armoede, schooluitval, werkloosheid, segregatie en achterstallig onderhoud van huizen en de publieke ruimte. In de bestrijding van sociale onveiligheid moeten we een strenge en consequente aanpak van de overlast combineren met investeringen in de buurt. Overlast door hangjongeren bestrijden we beter door strenge maatregelen, zoals een samscholingsverbod, te combineren met een terugkeer van het wegbezuinigde buurtjongerenwerk. Naast het inzetten van extra politieagenten zullen investeringen in opvoedingsondersteuning, onderwijs en buitenschoolse activiteiten kunnen zorgen voor meer veiligheid in een wijk.

Een belangrijke rol in het voorkomen en aanpakken van onveiligheid in de buurt is weggelegd voor de wijkagent die de wijk kent, problemen vroegtijdig signaleert en erop toeziet dat jongeren die zich misdragen op tijd worden aangepakt. Daarvoor is een goede samenwerking nodig met de jeugdzorg. Ook is het belangrijk dat de wijkagent mensen uit de buurt aanmoedigt om zélf actief bij te dragen aan de veiligheid op straat.

## Onze actiepunten:

- Behoud van bereikbare loketten van de NS, van postkantoren, behoud van kleinschalige winkels en een gemeenteloket in de buurt.
- Voor elke stadswijk en elk dorp een eigen politieagent, wijkagent en veiligheidsoverleggen waarbij samen met de bewoners de prioriteiten worden bepaald.
- Elke stad en ieder dorp dient per openbaar vervoer veilig bereikbaar te zijn.
- De mate van veiligheid wordt jaarlijks bijgehouden, de veiligheidskaart van gevaarlijke stoffen en asbest dient te worden geactualiseerd.
- Er wordt actief gewerkt aan het terugdringen van het aantal straatroven, overvallen, inbraken en het wapenbezit.
- Preventief fouilleren dient te worden beperkt tot bepaalde perioden, in gebieden waar andere manieren om de veiligheid te garanderen niet helpen.

Preventief fouilleren alleen op basis van etniciteit, uiterlijk of leeftijd is verboden.

- De provincie steunt gemeenten om de gesubsidieerde banen van stadswachten en toezichthouders te blijven behouden.
- Voorkomen van drugsoverlast; een consistent optreden tegen overlastgevende drugspannen, drugstoeristen en drugsrunners; het treffen van maatregelen voor criminele verslaafden om af te kicken.
- Betere opvang van verslaafden, in de steden gespreide kleinschalige voorzieningen en adequate huisvesting en het openstellen van gebruiksruidten die geen overlast geven.
- Preventief werken aan 'jeugd en veiligheid', gericht op het terugdringen van de jeugdcriminaliteit, een heldere aanpak van het schoolverzuim.
- Er komt een strategische aanpak voor het wegwerken van IT-kennisachterstand bij de overheid. Een doorstart wordt gemaakt van het High Tech Crime Center in Overijssel, waarin politie, justitie, bedrijfsleven en IT samenwerken.
- Bevorderen van goede voorlichting. Goede afspraken tussen politie en onderwijs en intensivering van de taken van het bureau Halt en de jeugdzorg.
- Daar waar de provincie zelf verantwoordelijk is voor het verstrekken van milieuvergunningen (denk o.a. aan het opslaan van vuurwerk) wordt de handhaving krachtig ter hand genomen. Gevaarlijke bedrijven en tankstations horen niet in het centrumgebied van een stad thuis en dienen te worden verplaatst en gesaneerd.
- Geen gokautomaten in de sportkantines en cafetaria's en alcoholgebruik wordt zoveel mogelijk beperkt.

## 10. Ouder worden in Overijssel

De plannen op het gebied van zorg bieden de ouderen van nu geen enkel uitzicht op verbetering. Er wordt geen extra geld geïnvesteerd in de zorg en gezondheid van ouderen, waardoor de groeiende problemen onoplosbaar blijven.

De provincie Overijssel heeft de afgelopen jaren bezuinigd op het ouderenbeleid. De zorgvoorzieningen zoals bejaarden- en verzorgingstehuizen zijn verminderd. Dit betekent dat ouderen langer thuis wonen en mantelzorg onontbeerlijk is, vaak ook ongekend lang in een ziekenhuis moeten blijven, omdat een verzorgings- of bejaardentehuis geen plaats heeft. Niet alle ouderen zijn vitale, financieel draagkrachtige mensen.

Wanneer er over ouderen wordt gesproken, vallen twee zaken op. Ten eerste wordt de groep ouderen over één kam geschoren, terwijl er veel verschillen zijn in leeftijd en in omstandigheden. Een oudere van 55 jaar heeft andere mogelijkheden en wensen dan iemand van 90. Ook zijn er veel verschillen in inkomen, sociale achtergrond en gezinsverbanden. Daarom moet er bij het maken van beleid rekening worden gehouden met de verschillen binnen deze groep om zo beter af te stemmen op de individuele situatie. Ten tweede wordt de term "ouderen" te vaak gebruikt in een negatieve context. Als er over ouderen wordt gesproken is dat vrijwel altijd in de context van een probleem. Dat doet geen recht aan de vitaliteit en zelfredzaamheid die veel ouderen tonen. Ouderen zijn geen probleem, maar hebben in toenemende mate een probleem: door het landelijke beleid wordt de financiële positie van veel ouderen bedreigd, met alle gevolgen van dien. De Provincie dient er actief aan bij te dragen dat het welzijn van ouderen in zowel de steden als op het platteland op een hoog niveau komt.

### Ouderen verdienen respect

Veel van wat wij nu als samenleving hebben, hebben we dankzij de grote inzet en het harde werk van de mensen die nu op leeftijd zijn. Deze mensen verdienen respect. Ouderen worden geconfronteerd met hoge woonlasten. De Provincie Overijssel moet zorg dragen voor meer betaalbare ouderenwoningen. Actief aanpassen van woningen in bestaande wijken of vervangen door betaalbare nieuwbouw. Woonzorgcomplexen moeten voor alle ouderen toegankelijk en betaalbaar zijn.

### Ouderen en mobiliteit en gratis openbaar vervoer

Juist voor ouderen is mobiliteit belangrijk. Kinderen en kleinkinderen wonen vaak veraf. Om sociaal isolement te voorkomen is het belangrijk dat ouderen kunnen reizen. Dat kan alleen met goedkoop en toegankelijk vervoer. Dit betekent dat de provincie zorg moet dragen voor een fijnmazig bus- en treinnetwerk, ook in de avonduren. Stations mogen niet onbemand zijn, met name in de dorpen. Dit geeft een gevoel van onveiligheid wat ouderen (en anderen) weerhoudt te reizen met bus of trein. De herzoneringplannen maakt de regiotaxi een stuk duurder. Dit zal ouderen weerhouden hiervan gebruik te maken. De SP is van mening dat toegankelijk, veilig en betaalbaar openbaar vervoer een belangrijke voorwaarde is

om ouderen te laten blijven participeren in maatschappij. Als we gebruik maken van de bus en trein die toch al rijden zijn er geen financiële gevolgen voor de vervoersbedrijven. De vervoersbedrijven ontvangen een overheidsvergoeding voor het seniorengebruik van anders leeg rijdende bussen en treinen.

## Zorg

De SP kiest voor een zorgverzekeringsstelsel met een inkomensafhankelijke premie, waarbij de solidariteit tussen sterk en zwak en tussen ziek en gezond gewaarborgd is. Er dient een budget gereserveerd te worden om de ouderenzorg te verruimen. Dit is nodig om een netwerk van goede thuisvoorzieningen voor ouderen te garanderen, zowel thuis- en mantelzorg, als aanvullende voorzieningen. In plaats van telefonische indicatiestelling willen we een mensgerichte indicatiestelling met kwalitatieve eigenschappen.

## Ouderenconsulent

Ouderen met een AOW uitkering hebben veelal recht op voorzieningen die de bijzondere bijstand verstrekt. Veel ouderen weten dit niet. De SP wil ouderenconsulenten laten aanstellen die ouderen bezoeken en hen wijzen op de rechten die zij hebben m.b.t. het aanvragen van bijzondere bijstand. Dit kan tot effect hebben dat de financiële lasten van ouderen, die net onder of boven de minimagrens leven, verlicht worden.

## Onze actiepunten:

- De SP vindt dat de provincie in samenwerking met de gemeenten voldoende ouderenhuisvesting moet realiseren.
- Het openbaar vervoer moet fijnmazig, toegankelijk en betaalbaar zijn voor ouderen. Er komt een regeling voor gratis openbaar vervoer voor ouderen vanaf 65 jaar.
- Er moet een budget komen om de ouderenzorg te verruimen, ook de mantelzorg moet hiervan profiteren.
- De indicatiestelling van zorgvragers wordt niet telefonisch verricht. In plaats hiervan dient een mensgerichte kwalitatieve vorm van indicatiestelling te worden opgezet. De SP wil in elke gemeente meerdere ouderenconsulenten.
- De provincie Overijssel moet budget vrijmaken voor de ouderenvoorzieningen.
- Bij het maken van het beleid is er niet alleen aandacht voor de collectieve behoeftes van ouderen, maar ook voor de verschillen in mogelijkheden en wensen binnen deze grote groep.
- De SP wil dat er actief bijgedragen wordt aan het welzijn van ouderen in de hele provincie, ongeacht hun woonplaats en achtergrond.
- De provincie dient een gericht ouderenbeleid te ontwikkelen, welke regelmatig wordt geëvalueerd.

## 11. Opgroeien in Overijssel

Opgroeien in Overijssel zou moeten betekenen 'liefdevol opgroeien in gezondheid en met goede vooruitzichten'. Het geheel aan rechten dat in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind aan kinderen wordt toegeschreven, is gericht op de volledige en harmonieuze ontplooiing van het kind, zodat het kan uitgroeien tot een zelfstandig en verantwoordelijk lid van de samenleving. Daarbij geldt als uitgangspunt dat een veilige, warme en liefdevolle gezinsomgeving voor het kind de meest ideale plaats is om tot ontwikkeling te komen. De biologische ouders worden beschouwd als de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding en ontwikkeling van het kind.

De SP vindt dat de biologische ouders beide betrokken moeten worden en wanneer nodig passende bijstand moet worden gegeven om ze in staat te stellen hun verantwoordelijkheden ten opzichte van het kind na te komen. De SP stimuleert en investeert in het tot stand brengen en houden van maatschappelijke voorzieningen die een bijdrage leveren aan de ondersteuning van ouders in de opvoeding, het voorkomen van criminaliteit en het begeleiden van jongeren met het vinden van werk en vrijetijdsbesteding. Initiatieven vanuit de ouders en jongeren zelf hebben daarbij de voorkeur. Verder verplicht de SP zichzelf het kind te beschermen tegen iedere vorm van mishandeling, misbruik, exploitatie en verwaarlozing.

De SP daagt iedereen uit om krachten en kwaliteiten te bundelen om kinderen vanaf de geboorte bij te staan op hun weg naar volwassenheid met zo groot mogelijke kansen en een positieve deelname aan het maatschappelijk leven.

### Jeugdzorg

De afgelopen jaren is ons land herhaaldelijk opgeschrikt door dramatische gebeurtenissen binnen gezinnen, waarbij ouders, vanwege persoonlijke of relationele problemen en meestal uit pure wanhoop en uitzichtloosheid, hun kinderen om het leven brachten. Vaak waren de gezinnen al langdurig bekend bij één of meer hulpverlenende instellingen, waaronder de jeugdzorg. De gezinsdrama's hebben meer dan voldoende duidelijk gemaakt, dat zich achter menige voordeur onvoorstelbaar veel verborgen kinderleed afspeelt. Kinderleed, dat helemaal niet of veel te laat wordt opgemerkt of waarvan de ernst onvoldoende wordt onderkend.

De SP vindt dat instellingen die zich bezig houden met jeugdzorg moeten werken aan de ontwikkeling van een pedagogische visie op jeugdzorg, waarbij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind als uitgangspunt dient. Dit Verdrag geeft de wijze aan waarop de samenleving met het belang van kinderen zou moeten omgaan. Een concrete visie op jeugdzorg die voor maar één uitleg vatbaar en voor iedereen begrijpelijk is, is niet voldoende om goede professionele zorg voor kinderen en hun ouders te garanderen.

Het beleid faalt niet alleen op het gebied van afstemming tussen cliënt en organisatie, maar ook tussen overheid en instellingen en tussen de organisaties onderling.

Marktwerking is één van de factoren die de situatie sterk verslechtert, omdat instellingen worden gedwongen zorg te leveren tegen een zo laag mogelijk tarief, wat ten koste gaat van de kwaliteit. Cliënten binnenhalen en binnenhouden is

belangrijker geworden dan kwalitatief goede zorg regelen die aansluit bij de zorgbehoefte van de cliënt.

De SP maakt zich grote zorgen over deze ontwikkeling en pleit er daarom voor om de jeugdzorg te hervormen. Jeugdzorg moet in wijkgerichte instellingen algemeen toegankelijk zijn voor iedereen die jeugdzorg nodig heeft. Samenwerking tussen organisaties en instellingen is nodig om excessen te voorkomen en zo vroeg mogelijk in te grijpen wanneer het dreigt fout te gaan. Een integrale aanpak met als uitgangspunt het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, waarbij de cliënt centraal staat. Om dat mogelijk te maken wil de SP dat de provincie samen met de gemeente en maatschappelijke organisaties grote investeringen doet in de jeugdzorg.

## **Beter onderwijs**

Onderwijs is de belangrijkste investering in de jongeren en daarmee in de toekomst van onze maatschappij. De tweedeling die zich in de zorg al langere tijd en in toenemende mate aftekent, wordt ook zichtbaar in het onderwijs. De kwaliteit van de scholen loopt inmiddels al sterk uiteen. De SP vindt dit een uitermate ongewenste ontwikkeling. Iedereen heeft recht op kwalitatief goed onderwijs zonder onderscheid in sociaal economische positie.

De schaalvergroting heeft geleid tot een onpersoonlijke, massale vorm van onderwijs en daarmee tot achteruitgang in kwaliteit. Daarom moet ze ongedaan worden gemaakt. De overheden moeten, elk op hun eigen niveau, streng toezien op de kwaliteit van het onderwijs dat de scholen bieden.

## **Werk en inkomen**

De SP gaat bij werk en inkomen uit van twee doelstellingen. Als eerste het bevorderen van de kansen en zelfstandigheid van jongeren. Vooral als ze na de leerplichtige leeftijd nog geen passend diploma hebben voor werk. Ten tweede zorgen dat ouders, die afhankelijk zijn van een uitkering, zo min mogelijk belemmerd worden in hun opvoedingstaak. Om deze doelen te bereiken, zijn verschillende activiteiten noodzakelijk. Voor jongeren die geen passende arbeid kunnen vinden wordt gewerkt aan trajecten richting scholing en/of werk of andere maatschappelijk nuttige taken. De provincie dient de samenwerking te intensiveren met bedrijven en organisaties die de stage- en werkplekken voor jongeren creëren.

## **Bevorder de maatschappelijke betrokkenheid en inspraak**

Ook de specifieke zorg voor jongeren gaat verder dan lichamelijke, psychische of psychosociale problematiek. Jongeren moeten meer betrokken worden bij de ontwikkelingen die zich in onze maatschappij voordoen. Het vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid is van groot belang voor hun maatschappelijke kansen. Dat kan onder andere door de financiële drempels zo laag mogelijk te houden - denk bijvoorbeeld aan gratis toegang tot musea en bibliotheek. Maar het is ook van belang om bij bestemmingsplannen rekening te houden met de behoeftes van jongeren aan sport en recreatie. De SP is voor het instellen van jeugdpanels op verschillende onderwerpen, zodat jongeren die willen in staat

worden gesteld om hun mening en advies te geven. De institutionele benadering van jongeren bijvoorbeeld via de Jongerenraad is hierbij onderhevig aan discussie.

## **Betere zorg**

De SP is van mening dat de jeugdzorg een integrale aanpak behoeft. Lokale initiatieven hebben zeker hun waarde doordat ze goed kunnen inspelen op de bijzonderheden van een bepaalde woonomgeving of plaatselijke subcultuur. Een ander voordeel is dat lokale instellingen bij uitstek geschikt zijn om de zorg te brengen waar zij hoort: letterlijk zo dicht mogelijk bij de jongeren zelf, in hun eigen omgeving. Door voldoende te investeren in de zorg voor jongeren hoeven er geen onnodige wachtlijsten te ontstaan.

Er moet ruimte komen voor het uitwisselen van succesvolle aanpakken en het samen uitvoeren van projecten die leiden tot de gewenste resultaten. Er dient te worden voorkomen dat jongeren onnodig worden doorverwezen of met verschillende procedures te maken krijgen. Deze integrale aanpak moet dan ook in elke wijk, stad en school vertegenwoordigd zijn. De samenwerking tussen de GGZ en de scholen moet beter vorm krijgen. Net als bij alle andere bevolkingsgroepen geldt ook voor de jongeren dat aandacht voor preventie van groot belang is.

## **Onze actiepunten:**

- Geen schaalvergroting van het onderwijs en een leerling-gerichte onderwijsvorm. Kwalitatief goed onderwijs en creëren van betere opvang en opvoedingskansen;
- De samenwerking tussen de GGD en de scholen moet beter vorm krijgen. Net als bij alle andere bevolkingsgroepen geldt ook voor de jongeren dat aandacht voor preventie van groot belang is. De voorzieningen zoals de tandarts, schoolarts en logopedie moeten terug in het basisonderwijs.
- Krachten en kwaliteiten mobiliseren om alle jongeren op weg te helpen voor betere kansen en een positieve deelname aan het maatschappelijk leven;
- Er moet met spoed een eind worden gemaakt aan de wachtlijsten binnen de jeugdzorg, jeugdhulpverlening en reclassering;
- Intensiveren van de samenwerking met bedrijven en organisaties die stage- en werkplekken voor jongeren creëren.
- Instellen van jongerenpanels om de betrokkenheid van de jongeren bij de beleidsontwikkeling en besluitvorming laten toenemen.
- Alle musea dienen voor jongeren tot 18 jaar en ouderen vanaf 65 jaar gratis toegankelijk te zijn.
- De Provincie stimuleert en ondersteunt zinvolle initiatieven vanuit de jongeren op het gebied van (jongeren)cultuur.
- De Provincie zorgt op alle terreinen waarop zij invloed heeft voor afspraken over het aan het werk helpen van jongeren - ook jongeren met een allochtone achtergrond.
- Op het gebied van preventie en opvoedingsondersteuning, actieve hulpverlening en de voorzieningen in de buurt dient de provincie samen te werken met de gemeenten.
- Er moet een heldere integrale jongerenbeleid worden gevoerd vanuit de provincie richting de gemeenten en het platteland.

- Er komt een experimentele cultuurbus om de culturele uitwisseling van jongeren tussen de stad en platteland mogelijk te maken.

## 12. Zorg, welzijn, sport en voorzieningen voor een evenwichtige samenleving

Zorg dragen voor het welzijn van mensen behoort tot de belangrijkste taken van de overheid. De provincie Overijssel moet op een betere wijze invulling geven aan deze taak. Op basis van concrete actieplannen wil de SP dat de provincie komt tot een gerichte aanpak van de problemen op het gebied van zorg en welzijn. Daarbij moeten de gemeenten centraal staan en moet er samengewerkt worden met de regio's.

De huidige marktwerking legt het accent op keuzevrijheid, zonder rekening te houden met het feit dat niet iedereen in staat is zelfstandig een goede keuze te maken en de consequenties van een keuze te overzien. Daarom moeten kwetsbare groepen zorgvragers meer dan voorheen actief worden benaderd om ondersteuning te krijgen.

De afgelopen periode is de cliëntenparticipatie helaas op een andere wijze vormgegeven - op bestaande cliënten- en patiëntenplatforms is onnodig bezuinigd. Juist nu, met name door de komst van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, is het van groot belang zorgvragers weerbaar te maken. De Provincie moet zorgen voor goede platforms voor cliënten in de zorg. Met behulp van de betrokken organisaties moet de tevredenheid onder de cliënten voortdurend worden gemeten. Daar waar aandachtspunten en problemen ontstaan, moet direct actie worden ondernomen.

### Snel, duidelijk en zonder drempels

De SP vindt het belangrijk dat mensen die behoefte hebben aan enige vorm van zorg, deze snel en op eenvoudige wijze kunnen verkrijgen. Dat betekent dus dat er een einde moet komen aan wachtlijsten, aan reeksen ingewikkelde formulieren en aan de bureaucratische doorverwijscultuur. Het aanbod van zorg moet meer worden afgestemd op de individuele behoeftes van mensen. Ook moet er meer aandacht komen voor de problematiek van specifieke doelgroepen. De provincie dient de samenwerking tussen de verschillende belangengroeperingen en instanties te stimuleren om te komen tot een integrale aanpak van zorgproblematiek.

### Zorg voor medische voorzieningen

Er is een begin gemaakt met het opzetten van huisartsenposten. Belangrijk hierbij is een goede spreiding van voorzieningen. Iedereen heeft recht op goede medische hulp waarvan de kwaliteit voor iedereen gelijk is, ongeacht inkomen of sociale positie.

De SP is voorstander van het behouden en verder ontwikkelen van medische voorzieningen in kleine stadskernen en op het platteland. De ongewenste beweging van schaalvergroting en het verdwijnen van ziekenhuizen in kleinere plaatsen moet een halt worden toegeroepen. De SP betreurt daarom ook het verdwijnen en/of de slechte bereikbaarheid van de huisartsenposten in Kampen, Wierden en Goor.

### Samenhang in voorzieningen

Het houdt echter niet op bij medische zorg. Zorg, wonen, werken en vervoer hangen nauw met elkaar samen. De zorg voor de inwoners impliceert dan ook zorg voor de voorzieningen die mensen nodig hebben. Een fijnmazig en vooral betaalbaar stads- en streekvervoer bijvoorbeeld.

Zorg dragen voor mensen betekent ook dat de overheid moet ingrijpen om het verdwijnen van voorzieningen in (oudere) stadswijken en dorpen te stoppen. Denk maar aan de loketten van de NS en de postkantoren die in hoog tempo dreigen te verdwijnen of nog slechts beperkte service verlenen.

Ouderen willen meestal langer zelfstandig thuis wonen. Het is daarom volgens de SP van groot belang dat familieleden die de zorg op zich willen nemen (mantelzorgers) ook de (financiële) steun krijgen die ze daarvoor nodig hebben. De voorzieningen dienen dan ook op zijn minst behouden dan wel verbeterd te worden. Deze voorzieningen zijn van essentieel belang voor het welzijn van verschillende bevolkingsgroepen.

De provincie dient erbij de gemeenten op aan te dringen dat er bij de uitvoering van Wet Maatschappelijke Ondersteuning voldoende ruimte en voorzieningen worden getroffen voor mantelzorgers. De indicatiestelling van de zorgvragers dient te voldoen aan de menselijke maat. We wijzen een telefonische vorm van indicatiestelling dan ook af.

De SP stelt dat er niet mag worden bezuinigd op het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) en indirect op de WVG. Veel zorgvragers zijn afhankelijk van dit soort vervoersregelingen om nog enigszins mobiel te kunnen zijn. Daarnaast moet ook de kwaliteit van de regelingen en van de bedrijven die ze uitvoeren door de overheden kritisch worden gevolgd.

## **Inspraak van zorgvragers**

De zorgvrager weet over het algemeen zelf het beste waaraan hij of zij behoefte heeft. Het zorgaanbod moet daarom gevarieerd zijn en er moeten meer mogelijkheden worden gecreëerd om invulling te geven aan individuele wensen. Uit onderzoeken is gebleken, dat veel gehandicapten en chronisch zieken vinden dat gemeentes hun zorgbeleid beter moeten afstemmen op hun vaak verschillende behoeftes, en dat het veel te vaak voorkomt dat zorgvragers het financieel erg zwaar hebben. De SP pleit voor meer betrokkenheid van cliënten bij het maken van beleid en concrete plannen, en voor financiële hulp aan zorgvragers die dat nodig hebben. Gelukkig zijn er belangengroeperingen die de stem van de specifieke groep die zij vertegenwoordigen in de politiek kunnen laten horen.

De provincie heeft in de afgelopen jaren onnodig en kortzichtig meer dan tien miljoen bezuinigd op maatschappelijke organisaties zoals Patiënten- en Consumenten Platforms. De SP vindt dat een sterke belangenorganisatie van de bewoners van Overijssel noodzakelijk is om hun inspraak op de toenemende marktwerking enigszins te laten beïnvloeden.

Deze bezuinigingen dienen te worden hersteld in het belang van de burgers. Geen commentaar in de marge achteraf, maar daadwerkelijke inspraak vanaf het begin bij het maken en uitvoeren van beleid.

## Sport als bindmiddel

De sport versterkt sociale verbanden, gezondheid en integratie. De SP wil dat deelname aan de sportactiviteiten in Overijssel sterk wordt bevorderd. Sport en spel zijn onlosmakelijk verbonden met de maatschappij waarin we leven. Daarbij gaat het niet alleen over topsport.

Iedereen heeft wel eens gesport, incidenteel of regelmatig, op amateur-basis of semi-professioneel, of gewoon puur voor de lol en de gezelligheid. En in die sport, daarin vinden we de maatschappij en onszelf vaak terug. Of het nu gaat om voetbal, zwemmen of basketbal, sport voor de allerkleinsten of aangepaste sporten voor minder valide mensen, sport is voor iedereen en dat moet zo blijven.

Verskillende omgangsvormen worden ontdekt en nageleefd op talloze wedstrijdvelden bij alle sporten, waardoor onze jeugd eerder op het recht pad blijft (meer veiligheid). Een sport kun je niet alleen beoefenen, maar ook leren en je erin verdiepen, om dan weer aan anderen door te geven (onderwijs). Sport vormt een cruciaal onderdeel van onze samenleving en is bij uitstek het bindingsmiddel tussen jong en oud, mannen en vrouwen, talent en ervaring, allochtoon en autochtoon. En dat is belangrijk in een tijd waarin velen van ons zich onzeker voelen over de medemens en waardoor we vaak en veel mensen zien die geïsoleerd van elkaar leven. Voor de SP heeft de breedtesport de hoogste prioriteit. De gemeenten zullen worden gesteund bij het realiseren van breedtesport accommodaties.

## Het sporten aanmoedigen

Gemiddeld is er een sterke groei van de deelname aan sport. We zwemmen, fietsen, voetballen, trimmen, tennissen, fitnessen en wandelen er stevig op los. Maar niet iedereen sport. Mede daarom zien we naast een stijgende lijn in de sportdeelname ook een stijgende lijn in het aantal mensen met overgewicht. Dat is een ongezonde ontwikkeling.

Hoe jonger mensen met sporten beginnen, hoe langer zij doorgaans actief blijven. Daarom is het belangrijk om sporten door jongeren te bevorderen. Dat kan door kinderen op de basisschool een sportstrippenkaart te geven, waarmee ze gratis kunnen kennismaken met verschillende sporten. Ook is het verstandig om scholen en sportverenigingen de kans te geven om meer met elkaar samen te werken en gebruik te maken van elkaars ervaringen en accommodaties. In elke woonbuurt moet een gegarandeerde hoeveelheid vierkante meters aan buitenspeelruimte beschikbaar zijn. Daartoe kunnen ook schoolpleinen onder buurttoezicht worden opengesteld voor sporten en spelen van kinderen.

Sport is zeker ook belangrijk voor mensen met een handicap. Voor de extra kosten die de gehandicapte sporter moeten maken, moet een adequate vergoedingsregeling komen. De huidige regeling ten behoeve van sportbeoefening zou niet alleen sportrolstoelen, maar ook andere hulpmiddelen moeten omvatten. De toegankelijkheid van sportaccommodaties moet waar nodig snel worden aangepast aan mensen met een handicap.

Sommige mensen hebben de kwaliteiten om topsporter te worden. Ook daarvoor hoort de overheid oog te hebben. Niet alles moet hier worden overgelaten aan de commercie. De overheid heeft een eigen verantwoordelijkheid om getalenteerde sporters een kans te geven de top in hun sport te halen. Dat kan jongeren weer

motiveren om meer aan sport te gaan doen. Topsport levert ook veel passief plezier op voor de toeschouwers.

### **Onze actiepunten:**

- De zorg, gezondheid en voorzieningen moeten als een overheidstaak blijven en de kwaliteit moet worden verbeterd.
- Alle voorzieningen dienen toegankelijk te zijn voor iedereen ongeacht sociaal economisch positie en geestelijk, lichamelijke gezondheid.
- De indicatiestelling van de zorgvragers dient te voldoen aan de menselijke maat. Iedereen heeft recht op medische hulp en kwalitatieve zorg ongeacht inkomen en de sociale positie.
- Geen schaalvergroting die ten koste gaat van de voorzieningen en ziekenhuizen in de steden en dorpen.
- De provinciale bezuinigingen op maatschappelijke organisaties zoals patiënten en consumenten dient te worden teruggedraaid. Geen bezuinigingen op CVV (en WVG) vervoer.
- Ouderen willen meestal langer zelfstandig thuis wonen, de overheid dient dat mogelijk te maken.
- Het pakket van het zorgaanbod dient breed samengesteld te zijn en afgestemd op de individuele wensen.
- Amateur en breedtesport wordt actief ondersteund.
- Gestreefd moet worden om sportvelden zo veel mogelijk in de wijk te houden. De compensatie van de ecotaks voor sportverenigingen moet worden ingevoerd.
- In samenwerking met de gemeenten wordt een adequate vervoersregeling ingevoerd voor de extra kosten die gehandicapte sporters maken. Naast sportrolstoelen horen ook andere hulpmiddelen te worden vergoed.
- In elke woonwijk moet voldoende buitenspeelruimte beschikbaar zijn. Schoolpleinen kunnen worden opengesteld als sport- en speelruimte.
- Schoolzwemmen komt in het lesprogramma en de schoolgym wordt uitbreiding van 2 naar 3 uren per week.
- De bezuinigingen op de consumentenplatforms dienen te worden teruggedraaid. Een sterke belangenorganisatie van consumenten is noodzakelijk om de toenemende marktwerking positief te kunnen beïnvloeden.
- De Provincie moet zorgen voor goede platforms waar de inwoners van Overijssel hun ervaringen, vragen en klachten kwijt kunnen. Op geconstateerde knelpunten moet actie worden ondernomen, zoveel mogelijk afgestemd met de vertegenwoordigende instellingen.
- De Provincie moet met de gemeenten afspraken maken over het actief benaderen van kwetsbare groepen zorgvragers om hulp en ondersteuning te bieden.

## 13. Beter beleid voor kunst, cultuur en vrije tijd

Investeren in kunst en cultuur is investeren in de ontplooiing en ontwikkeling van mensen. Het afgelopen decennium is er vooral aandacht besteed aan het inhalen van de achterstand in het behoud en onderhoud van het culturele erfgoed. Nu daar al veel goede resultaten mee zijn behaald, is het tijd voor het structureel veilig stellen van de kwaliteit en waar nodig kwaliteitsverbetering. De SP vindt het daarom belangrijk dat de Provinciale Staten erop toezien dat er voldoende financiële middelen worden besteed aan diverse culturele uitingen in plaats van gebouwen. Dit is naar onze mening een duidelijke taak van de overheden, zodat culturele initiatieven op allerlei niveaus zich in vrijheid kunnen ontwikkelen. Overijssel bezit een grote rijkdom aan cultureel erfgoed, musea, en er zijn vele amateur- en professionele muziek- en toneelgezelschappen. Verder zijn er in onze provincie ook andere kunst- en cultuurinstellingen aanwezig, variërend van bibliotheken en muziekscholen tot nieuwe initiatieven op het gebied van multimediakunst. Initiatieven vanuit het bedrijfsleven brengen het gevaar met zich mee dat het culturele aanbod eenzijdig wordt bepaald door de sponsor, en het kan daarmee leiden tot verdere, ongewenste commercialisering. Een beter doordacht beleid is nodig, als we willen voorkomen dat onze vrijetijdsbesteding en cultuurbeleving steeds meer vercommercialiseerd.

### Bescherm vrije tijdbesteding

Vrije tijd is geen verloren tijd. De meeste mensen hechten buitengewoon veel waarde aan hun vrije tijd. De SP ziet weinig in 'Amerikaanse toestanden', met langere werkweken en minder vakantie. Onze vrije tijd gebruiken we om onszelf te ontwikkelen, leuke mensen te ontmoeten en iets nuttigs te doen voor de samenleving. Vrije tijd is een tijd om vrij te kunnen zijn, niet onder druk te staan en dingen te doen waar je zin in hebt. Bescherming van die kostbare vrije tijd is dan ook geboden. Veel mensen vrezen echter dat zij in de toekomst minder vrije tijd zullen krijgen. Verlenging van de werkdag en de werkweek wordt door de meeste mensen niet gewenst, maar door werkgevers en politici wél doorgevoerd. In 25 jaar tijd zijn de uitgaven aan vrije tijd met bijna 80 procent gestegen. Vakanties, uitstapjes en festiviteiten zijn op de recreatiemarkt steeds meer kant-en-klaar te koop. Dat heeft echter wel een prijs, die voor mensen met lagere inkomens niet is te betalen. Op de vrijetijdsmarkt zien we een tweedeling ontstaan, tussen mensen die zich regelmatig laten verwennen door de recreatie-industrie en anderen die zich dat niet kunnen permitteren. Hun plek op bijv. de camping komt ondertussen steeds meer in het gedrang, omdat eigenaren van recreatieterreinen meer winst verwachten van luxe villa's met golfbaan dan van tenten en caravans. Bescherming van goedkope recreatiemogelijkheden is noodzakelijk.

### De deelname aan cultuur bevorderen

Kunst en cultuur mogen zich nog steeds verheugen in een grote belangstelling, maar het is een minderheid van de mensen die minstens één keer per jaar naar een museum of een podiumvoorstelling gaat. Van een goede cultuurspreiding is geen

sprake. Dat hangt ook samen met het feit dat te weinig aandacht is besteed aan kunst en cultuur als publieke voorzieningen. Het kunstonderwijs op scholen is gemarginaliseerd. Door geldgebrek hebben veel basisscholen het muziekonderwijs wegbezuinigd. Er is fors gesneden in orkesten en bezuinigd op culturele instellingen.

Cultuur draagt bij aan de eigen identiteitsbeleving en de persoonlijke expressie van mensen en kan een rol spelen bij de integratie en emancipatie van verschillende bevolkingsgroepen. Het is essentieel dat leerlingen op alle scholen kennismaking met kunst en cultuur. Kunsteducatie en participatie door jongeren kunnen bovendien worden gestimuleerd via de publieke omroep. Ook een gratis cultuurstrippenkaart kan de kennismaking met cultuur bevorderen. Door een betere beprijzing kan de toegankelijkheid van culturele instellingen worden vergroot. De maatschappelijke betekenis van amateurkunst is groot en verdient meer aandacht en erkenning.

Popmuziek, verreweg de populairste podiumkunst, krijgt in het cultuurbeleid de minste aandacht. Slechts 0,35 procent van het totale landelijke budget van de Cultuurnota gaat naar de popmuziek. Meer steun is hier echt nodig, omdat de Nederlandse popmuziek het door de wereldwijde malaise onder de platenmaatschappijen extra moeilijk heeft gekregen. Nieuwe uitgaven moeten vooral leiden tot meer kwaliteit, diversiteit en innovatie. Gerichte maatregelen zijn nodig om de popmuziek producties meer ruimte te geven aan popmuzikanten en een verdere bloei van de popmuziek mogelijk gemaakt.

We besteden landelijk slechts 0,5 procent van de rijksuitgaven aan cultuur. Daarmee behoort het Nederlandse cultuurbudget tot de laagste in Europa. Een verhoging van het provinciale budget naar 1 procent biedt de kans om een inhaalslag te maken en cultuur minder afhankelijk te maken van de commercie.

## **Het erfgoed en culturele instellingen beschermen**

In musea wordt ons culturele erfgoed bewaard en tentoongesteld. Met ruim 800 musea heeft Nederland de grootste museumdichtheid ter wereld. Jaarlijks trekken zij meer dan 20 miljoen bezoekers. Toch komen heel veel mensen bijna nooit in een museum. De toegankelijkheid moet daarom worden vergroot. Uitgangspunt zou moeten zijn dat de toegang tot het erfgoed in de vorm van musea voor de belastingbetalers en hun kinderen gratis is. Voor bijzondere tentoonstellingen mag wel een redelijke prijs worden gevraagd. De verscheidenheid aan culturele instellingen in Overijssel is enorm groot. Gelukkig maar, want dat betekent ruime keuze. Beeldende kunst, musea, theater, maar ook: nieuwe multimediapresentaties, integrale combinaties van kunst en hedendaagse muziek. Helaas is het ook zo dat er veel kleinschalige projecten zijn die soms te weinig aandacht krijgen. Bij nieuwe en amateur-projecten is er niet altijd sprake van een goede promotie, waardoor er weinig publiek op af komt. De oorzaak is meestal gebrek aan financiële middelen of gebrek aan deskundigheid op het gebied van PR. De overheid dient er voor te zorgen dat kleinschalige projecten toch een kans krijgen. Ook moet zij de samenwerking tussen amateur- en professionele instellingen versterken. Bijvoorbeeld om het gebruik van professionele locaties door amateurverenigingen te stimuleren.

## **De media moderniseren**

Er is alle reden om zuinig te zijn op de publieke omroep. In tijden van commercialisering is het belangrijk dat ook kwalitatief hoogwaardige programma's worden gemaakt die niet afhankelijk zijn van kijkcijfers en reclame-inkomsten. Een brede publieke omroep, die niet alleen informatie en opinie verzorgt, moet die garantie kunnen bieden. Omroepen hebben een brugfunctie, om bijvoorbeeld beeldende kunst, dans en opera, maar ook cabaret en popmuziek onder de aandacht te brengen van een breder publiek. Door een te eenzijdige aandacht voor kijkcijfers is die brugfunctie verminderd. Ook wordt minder ruimte geboden aan nieuws en achtergronden bij het nieuws. Voor documentaires is eveneens te weinig geld beschikbaar.

De inspraak van programmamakers moet groter worden. Zelfregulering heeft niet geleid tot een beperking van gewelddadig en seksistisch gedrag op tv, vooral niet bij de commerciële zenders. Daarom zouden bij het opstellen van de kijkwijzer ook wetenschappers, ouderorganisaties en andere professionals betrokken moeten worden.

## **Internet verder ontwikkelen**

Onze economie is gebaat bij een forse impuls van de ontwikkeling van informatietechnologie, waarbij vooral kleinere IT-bedrijven meer mogelijkheden zouden moeten krijgen. Internet wordt een steeds belangrijkere informatiebron. Driekwart van onze bevolking heeft nu toegang tot internet en dat is internationaal gezien veel. Omdat internet zo'n belangrijke rol speelt moet het echter voor iedereen toegankelijk zijn. Het gebruik voor internet door ouderen moet worden aangemoedigd. Naast de vele voordelen heeft het gebruik van internet ook schaduwzijden, zoals netverslavingen en webcam-afpersing. Meer overheidsregie en ondersteuning van de hulpverlening is gewenst, om ontsporingen tegen te gaan.

## **Bibliotheken**

Het is van belang dat de bibliotheek blijft wat ze hoort te zijn: een basisinstelling voor een breed publiek van waaruit je toegang hebt tot informatie in allerlei vormen: boeken, cd's, cd-rom's etc. Dit betekent dus, dat er geen bibliotheken moeten worden gesloten, maar dat er juist moet worden geïnvesteerd om het niveau op peil te houden. Om de drempel zo laag mogelijk te houden, dient het abonnementsgeld voor studenten en leerlingen te worden afgeschaft.

## **Jongeren en artistieke initiatieven**

Activiteiten op het gebied van kunst en cultuur dienen niet te worden afgesteld op de behoeftes van de sponsor of de commercie, maar op de brede behoeftes van het publiek. Een belangrijke doelgroep zijn de jongeren. De SP wil dat de Provinciale Staten meer nog dan nu het geval is, investeert in de deelname van jongeren aan culturele manifestaties. Dat is nodig, enerzijds om de bestaande culturele instellingen te laten profiteren van de vaak vernieuwende ideeën die voortkomen uit de jongere bevolkingsgroepen. Anderzijds is het ook een middel voor jongeren om te komen tot uitwisseling van culturen en gedachten als onderdeel van hun

ontwikkeling. Initiatieven die voortkomen uit of goed passen bij de jongerencultuur moeten worden gestimuleerd, evenals projecten die op het onderwijs zijn gericht.

### **Onze actiepunten:**

- Gratis musea (landelijke en provinciale). De gemeente dient te worden ondersteund in het behoud van cultuureducatie.
- Het cultuurbudget wordt verhoogd naar 1 procent van de provincie begroting.
- Iedere jongere krijgt een gratis cultuurstrippenkaart, om kennis te kunnen maken met verschillende vormen van kunst en cultuur.
- Een fonds voor popmuziekproducties wordt opgericht en meer aandacht wordt gevraagd voor lokaal popbeleid.
- De publieke omroep wordt onafhankelijk van commercie. Verlies aan reclame-inkomsten wordt gecompenseerd. Er komt een onafhankelijke kijkwijzer.
- Goedkope recreatiemogelijkheden worden beschermd.
- Er wordt een kinderchat en SOS hulpdienst ingesteld die 24 uur per dag bereikbaar te zijn. Meer informatie wordt gegeven aan ouders en scholen bij opvoedingsvragen rond het gebruik van internet.
- Ondersteuning van initiatieven en instellingen die tot doel hebben de streektaal te behouden.
- Actieve promotie en onderhoud van de monumenten in Overijssel. Goede voorzieningen op het gebied van archeologisch onderzoek en de vondsten gratis voor het publiek toegankelijk maken.
- Minder draagkrachtige inwoners betrekken bij culturele evenementen; voor ouderen en minder validen hulp bieden wanneer er problemen rond bereikbaarheid zijn.
- Er wordt een "Cultuurbus" in leven geroepen; jongeren stappen in en gaan naar de stad of juist naar het platteland voor een cultureel uitstapje.
- De kwaliteit van de bibliotheek wordt verder bevordert en abonnementsgeld voor studenten en leerlingen afgeschaft.
- Geen verdere commercialisering van cultuur. Cultuur moet toegankelijk zijn voor een ieder. Kleinschalige culturele activiteiten worden gestimuleerd.

## 14. Beter financieel beleid

Nederland behoort tot de rijkste landen in de wereld. Ons gemiddelde inkomen, onze sociale voorzieningen en onze publieke dienstverlening behoren tot de wereldtop. Onze ouders en grootouders hebben veel in dit succes geïnvesteerd. Mede door hun inzet kon onze economie uitgroeien tot één van de best presterende in de wereld. Ook nu vormen goed bestuur, geïnvesteerd kapitaal en vooral de inzet van onze werknemers de peilers voor een gezonde economie. Nederlanders hechten veel waarde aan economische groei, maar ook aan een eerlijke verdeling van onze rijkdom. We willen onze publieke sector en sociale verzorgingsstaat graag in stand houden. En dat kan ook. We kiezen voor investeren in publieke sector. De financiën zetten we in zaken die bijdrage leveren aan de sociale wederopbouw en solidariteit van de samenleving. De provincie staat tussen rijk en de gemeenten. Dat biedt mogelijkheden maar ook beperkingen aan. De kracht van een middenbestuur heeft de afgelopen jaren meer gelegen in coördinerende en regierol. De SP wil dat de provincie meer een sturend en uitvoeren rol gaat vervullen.

### Onze actiepunten:

- Geen jaarlijkse verhoging van provinciale belastingen op water, gas en elektra. Geen verdere stijging van motorrijtuigenbelasting zolang de inkomsten hiervan niet worden besteed aan het openbare vervoer.
- We stellen een brede kwijtscheldingsbeleid voor van inkomsten uit nutsvoorzieningen (zoals water en energie) welke tegemoet komt in woonlasten van alle inwoners van Overijssel.
- De provincie dient een helder inzicht te geven aan haar bewoners over de besteding van provinciale belastinggelden.
- Er dient extra geïnvesteerd te worden in verbetering van de kwaliteit van de samenleving door het financieren van de voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, gezondheid en veiligheid.
- Extra investering in jeugdzorg, ouderenbeleid en sport.
- Investering in groen, duurzaamheid en ecologische hoofdstructuur.
- Versterken van de positie van platteland en kleine stadskernen.
- Investeren in de publieke sector en geen onnodige bezuinigingen op collectieve belangenorganisaties.